

Verovati v smisel življenja

Kristusovo vstajenje je osrednja resni-
ca krščanstva in če se poglobimo v njo,
nam daje nešteto iztočnic o bistvu vere na-
sploh, torej o dejanskosti, ki je onstran na-
šega razumskega, preveč v snovno zagle-
danega razumevanja. Podobne težave so
imeli ljudje že v Kristusovih dneh in že
takoj po njegovem vstajenju, celo v nje-
govi neposredni okolici, o čemer nas pre-
pričajo svetopisemski odlomki. Evangelist
Janez dogajanje v velikonočnem jutru
namreč takole opisuje: »Peter in oni drugi
učenec sta se odpravila na pot in šla h gro-
bu. Skupaj sta tekla, vendar je oni drugi
učenec Petra prehitel in prvi prišel h gro-
bu. Sklonil se je in videl povoje na tleh,
vendar ni ustopil. Tedaj je prišel tudi Si-
mon Peter, ki je šel za njim, in stopil v
grob. Videl je povoje na tleh in prtič, ki
je bil na njegovi glavi, vendar ni ležal med
povoji, temveč posebej zvit na drugem me-
stu. Tedaj je ustopil tudi oni drugi učenec,
ki je prvi prišel h grobu; videl je in vero-
val. Nista namreč še doumela Svetega pi-
sma, da mora vstati od mrtvih. Nato sta se
učenca vrnila domov.«

Evangeljsko besedilo se osredotoča na
besedo dvigniti se, kar pomeni, da se tisti,
ki je ležal v smrtnem stanju, dvigne (tisti,
ki živi, je pokonci). Podobno kot prej ome-
njeni učenec je imel težave z verovanjem
tudi apostol Tomaž, saj mu je Kristus od-
govoril: »Ker si me videl, veruješ. Blagor
tistim, ki niso videli, a so verovali.« In
spet se tukaj najdemo pred eno od glav-
nih dilem tudi sodobnega človeka, ki še
vedno preveč ceni razum, materijo, zna-
nost, oblast, denar, a se znajde v težavah,
ko se sprašuje o smislu življenja in trplje-
nja, ki je njegov sestavni del. Preveč veru-
jemo v tisto, kar vidimo, različni verski in
filozofski sistemi nas ne nagovarjajo več.
V stvarstvu in našem življenju ne občuti-
mo več Smisla in se ne zavedamo, da nam
je vse to pravzaprav darovano. Zaradi tak-
šne pozunanjenosti duhovne naravnosti je
potem logično, da ne cenimo več življenja,
kar se ne nazadnje kaže tudi v upadanju
rojstev, prevelikem številu splavov in sa-
momorov ter v pretiranem strahu pred
trpljenjem in smrtjo.

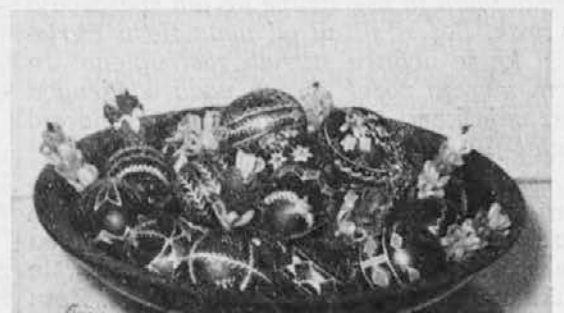
Kristusova zavestna žrtev in njegovo
vstajenje pa je kristjanom porok, da na-
še zemeljsko bivanje ni brezciljno, ampak
da ima smisel, ki bistveno presega golo ra-
zumsko spoznanje.

MILKO BAMBIČ: VSTAJENJE, LINOREZ, objavljen v Našem glasu 1927

*Sodelavcem, naročnikom,
bralcem in vsem Slovencem
vošči vesele velikonočne
praznike*

NOVI LIST

Neodgovoren beg pred resničnimi problemi

Medtem ko so politični vrhovi v Rimu povsem zaposleni z eno izmed najbolj zapletenih vladnih kriz v povojni zgodovini, je v središče politične pozornosti na Tržaškem in drugod po Furlaniji-Juljski krajini prodrlo vprašanje globalne zaščite slovenske narodnostne skupnosti. Pozornost je vzbudil zakonski osnutek, ki ga je pripravil predsednik ožjega odbora senatne komisije za ustavna vprašanja, socialist Renato Garibaldi. Toda reakcije nanj so bile v glavnem negativne, takšne, da bi morale resno zaskrbljati ne le nas Slovence, marveč tudi vse tiste, ki verujejo, da je politična vprašanja mogoče reševati po demokratični poti, v okviru določil republiške ustave in v skladu z njimi.

Besedilo osnutka sta v celoti objavila tržaški tednik *Il Meridiano* in v slovenskem prevodu *Primorski dnevnik*, tako da se je z njim lahko vsakdo dodobra seznanil. Ugotoviti moramo, da osnutek le v manjši meri osvaja zahteve, ki jih Slovenci postavljamo po svojih političnih predstavnikih. V njem predvsem ni nobenega zagotovila, da bi zaščitni ukrepi veljali v vseh 35 občinah, v katerih strnjeno živimo kot avtohtoni prebivalci. Za določitev narodnostno mešanih področij je namreč predviden izredno zapleten in hkrati nejasen

postopek, po katerem bi se morale ob vsakem koraku izrekat najrazličnejše javne uprave in oblasti, od krajevnih skupnosti do predsednika republike. Kot nalašč za nadaljnja zavlačevanja in brezkončno izigravanje.

Garibaldijev osnutek pa je pomanjkljiv tudi glede ravni zaščite, ki naj bi bila z zakonom zagotovljena na uradno priznanih narodnostno mešanih področjih. Če so določila o ureditvi slovenskega šolstva in o javni rabi slovenščine v marsikaterem pogledu sprejemljiva, čeprav ne v vseh, je povsem nezadovoljivo, kar osnutek predvideva npr. na področju »ekonomske zaščite«. S tega ozira bi pravzaprav težko govorili o kakšni zaščiti, saj Garibaldi predlaga edinole ustanovitev posebne deželne komisije, v kateri naj bi sedeli predstavniki narodnostno mešanih občin in ki naj bi izdajala mnenja o določenih družbeno-gospodarskih in urbanističnih vprašanjih. Toda komisija bi bila zgolj posvetovalne narave in njena mnenja bi v nobenem primeru ne bila obvezujoča. Mimo podrobnosti bi se ob takšnem osnutku lahko celo upravičeno vprašali, ali bi iz njega izhajajoči zakonski ukrep zagotavljal ohranitev tistih nekaj pravic, ki smo si jih Slovenci v Italiji vendarle priborili

Kakšne reakcije pa je osnutek izzval v naši deželi? Večina političnih strank ga je raztrgala. V tem so seveda prednjačili neofašistično gibanje MSI, liberalci in republikanci, na Tržaškem pa tudi Lista za Trst. Socialdemokrati so prav tako zavzeli negativno stališče, čeprav na bolj ohlapen način. Krščanska demokracija je v osnutku videla eno izmed priložnosti, da z nacionalističnih, a predvsem demagoških pozicij napade socialiste (senator Garibaldi je pač član PSI), slednji pa so se od osnutka nemudoma »ogradili« (med drugim so se nerodno izgovarjali, češ da osnutek odraža stališče strank dosedanje vladne večine in ne samo socialističnega predstavnika). V tem kontekstu je po svoje izstopala Slovenska skupnost. Zavzela je namreč konstruktivno stališče in izjavila, da osnutek predstavlja resno osnovo za nadaljnjo razpravo. Podobne izjave je bilo slišati iz vrst KPI, ki je sicer poudarjala, da ni nobene razloga za pretiran »alarmizem«.

V resnici bi bilo hudo preuranjeno misliti, da smo tik pred odobritvijo takega ali drugega zaščitnega zakona. Garibaldijev osnutek v najboljšem primeru predstavlja enega izmed prvih korakov na dolgi zakonodajni poti (gre v bistvu za poskus poenotenja zakonskih predlogov Ssk, KPI, PSI in KD). Preden bi iz njega nastal zakon, bi ga morala odobriti senatna komisija za ustavna vprašanja in celotni senat na plenarnem zasedanju; podobno pot bi moral nato prehoditi še v drugi veji parlamenta, se pravi v poslanski zbornici. Poleg tega vse kaže, da bo parlament zaradi razkroja vladne večine razpuščen, kar seveda pomeni, da se bo po vsej verjetnosti treba celotne zadeve lotiti čisto od začetka v novi zakonodajni dobi.

Prav v tem predvolilnem vzdušju je treba iskati vsaj nekatere odgovore na vprašanje, zakaj so politične stranke veči-

— Znaš Mihec, de jest sm zgebu vsako vojo, de be kej jeu. Jn še ke jemam veleke apetit. Ma ke slišem kej se godi po sveti, prou nimam nobene voje.

— E, ne stoj si jamat tolko h srei. Ke vojske so ble jn bojo. Zdej je na sveti aneh deset vojsk. Iran jn Irak, Vietnam jn Kambođa, Libanon, Nikaragua, Čad jn Libija...

— Ma jest nisem mislu vojske. Jest sm mislu uado jn vse strupe ke jeh speščavajo u zrak. Sej si slišau od uade tle u Furlaniji ke je uada u štirnah zastrupljena! Jn jem morejo vozet zdravo uado od drugod sez vojaškemi cisternami. Jn ledje morejo delat filo za dobet nomalo čiste uade.

— Je prou res. Taku strašansko napredujemo, de nimamo nanka čiste uade. Tam so špricali polja zatu de ne bo rasu plevu jn so si pej zastrupili uado. Ma če bo šlo taku naprej ne bo moč nanka živeti. Zatu ke tudi zrak...

— Ne stoj mi pravet! Uni dan sm nekam dougo hodu po mesti jn me je začela bolet glava ke sm dihou vse tiste strupe, ke jeh speščavajo avtomobili.

— Ma tudi murje je zmiram bolj zastrupljeno. Zadnje cajte vsako leto komun vizira, ki se lahko ledje kopajo jn ki se pej ne smejo, ke je nevarno za zdravje. Murje je vre taku umazano, da nanka ribe ne morejo več živeti.

— Pej zrak! Kej jest znam kolko strašanskega zraka frderbajo samo aroplani! Jn pole še avtomobili, pole fabrike, ke speščavajo u luft samo strup. Taku, de so pole oblaki zastrupljeni jn pada dol zastrupljen dež.

— Jn pole od tega dežja se zastrupi še drevje jn so začeli umirat še gozdovi. Dragi moj, brez drevja pej ni življenja. Zatu ke gozdovi delajo dober zrak, ke ga mi nucamo za dihat.

— Ma zadnje cajte se vselih vlade nekej zanimajo za čistot zraka jn uado jn so začele zastopet, de ne smemo se obnašat ku raubarji na tej naši bogi zemli.

— So začeli ja, ma kar naprej delajo zmiram nove fabrike ke delajo samo strupe. Jn pole je zmiram več bolezen. Zdej straše po sveti ana nova bolezen. Tisti aids. Kej misleš, de ni tudi tisti aids samo zatu, ke dihamo zastrupljen zrak. Jn postajamo zmiram bol žleht zatu ke smo zmiram bol zastrupljeni. Jn taku je zmiram več terorizma jn vojsk jn kriminala.

— E, meni se zdi, de bomo mogli prou ustavet ta strašanski napredek od tehnike ke od tega pride zdej samo strup. Jn začent živeti po starem.

— E, Jakec moj, ne znam, če bomo tu zmogli. Meni se zdi, de bomo le počasi odžagali vejo, na kateri sedimo. Magari taku ne!

Prihodnja številka Novega lista bo izšla v četrtek, 30. aprila.

Uredništvo in uprava

noma zavzele tako nekonstruktivna stališča do Garibaldijevega osnutka. Očitno v njih prevladuje računica, da so volivci posebno dovzetni za nacionalistična gesla. Toda, koliko je pravzaprav takšno gledanje utemeljeno? Bi volivci res ne znali prisluhniti racionalnejšim stališčem, če bi seveda bila primerno predstavljena in utemeljena? Mar te drugačne možnosti ne nakazuje npr. dejstvo, da je evropeizem v Italiji postal volilni konj, katerega si ne pomišljajo zajahati niti neofašisti?

Mimo tega pa velja poudariti, da si daljnoročnega demokratičnega konsenza ni mogoče graditi z demagoškim nastopanjem, z neodgovornim begom pred resničnimi problemi. In to vprašanje Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini dejansko je. So neprestane nacionalistične gonje proti Slovincem prinesle kako resnično korist Tr-

(Dalje na 10. strani)

Prispevek Slovenske skupnosti na zasedanju Alpe-Jadran

Objavljamo prispevek, ki ga je deželni tajnik Ssk Ivo Jevnikar pripravil za mednarodni simpozij Alpe-Jadran na tržaški pomorski postaji od 7. do 10. t.m. Prispevka avtor ni prebral, ker so prireditelji v zadnjem trenutku spremenili program.

(Ured.)

Kot je povedal predsednik deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine odv. Solimbergo, želi skupnost Alpe-Jadran premostiti sedanje stanje, da je »skupnost vlad«, in postati »skupnost ljudstev«. Manjšinsko vprašanje je zato izredno pomembno, saj pobleže zadeva več sto tisoč prebivalcev tega področja. To so žive skupnosti, ki so obogatitev za celotno družbo.

Položaji in pravne ureditve so različni, vendar mislim, da lahko skupno izjavimo, da mora biti cilj naših prizadevanj »največja možna zaščita« narodnih manjšin, če naj uporabim izraz iz preambule Osimske pogodbe.

Vprašanje manjšin ni specifično vprašanje tega zasedanja, ki pa bi moralo biti temelj nadaljnjih poglobitev različnih problematik, tudi manjšinske.

Rad bi posvetil nekaj misli pristojnostim dežele Furlanije-Juljske krajine na področju manjšinske problematike.

Čeprav nekateri to danes zanikajo — tudi brošura, ki je v gradivu za udeležence tega seminarja, to zamlčuje — je ustavodajna zbornica predvidela poseben statut za Furlanijo-Juljsko krajino v glavnem tudi zato, ker tu živi slovenska manjšina. Statut, ki ga je parlament odobril šele leta 1963, pa je to bistveno vprašanje popolnoma obšel. Prof. L. Paladin je glede tega napisal pred leti v svojem priročniku o deželnem pravu: »Tu se statut — vsaj glede bistveno pomembnega vprašanja — oddaljuje od prvotnih namenov ustavodajne zbornice. Deseta prehodna določba je namreč izrecno povezovala ustanovitev Furlanije-Juljske krajine z »zaščito jezikovnih manjšin«. Tako je dokazala, da si zamišlja to deželo podobno kot Dolino Aoste ali Tridentinsko-Južno Tirolsko, da torej utemeljuje posebnost njenega ustroja s posebnim ravnanjem, ki ga morajo biti deležni italijanski državljani slovenskega jezika, ki živijo v nekaterih vzhodnih predelih deželnega ozemlja. Nasprotno, sedanji statut ne vsebuje nobenega izrecnega

jamstva za zaščito slovenske jezikovne manjšine v skladu s 6. členom ustave in v izpolnitev Spomenice o soglasju, temveč se omejuje na to, da priznava enakost vseh državljanov, »ne glede na jezikovno skupino, ki ji pripadajo«, s čimer le ponavlja splošno zahtevo po enakopravnosti ne glede na ... jezik«, ki že izhaja iz prvega odstavka 3. člena ustave. (Diritto Regionale, Padova 1973, str. 19).

Med Furlanijo-Juljsko krajino in vlado je prišlo v letih 1964-65 do spora o pravilniku deželnega sveta tudi zaradi skromnega določila v korist slovenske manjšine. Ustavno sodišče pa je z razsodbo št. 14/65 izjavilo, da deželni svet nima pristojnosti na tem področju.

Zaradi dolgoletnega stališča vlade in ustavnega sodišča, da Furlanija-Juljska krajina nima teh pristojnosti, do leta 1970 Slovenci sploh nismo smeli biti imenovani v deželnih zakonih. Označevali so nas kot »skupnost, ki je nosilka posebnih interesov«.

In vendar je prišlo do premikov tako v odnosu vlade kot ustavnega sodišča. Štiri deželne zakone (36/70, 20/73, 11/77 in 68/81) bi lahko označili v celoti ali v pomembnih delih prav kot zaščitne zakone, pa čeprav za omejene zadeve. Več deželnih zakonov pa vsebuje po kako posamezno zaščitno določilo. Tudi deželni zakon o kulturi miru in mednarodnega sodelovanja, ki ga je vlada pred dnevi zavrnila, vsebuje nekaj določil za ovrednotenje manjšin. V zavrnitvi vlada teh členov ne omenja. Na dnevnem redu deželnega sveta je tudi besedilo za zaščito Romov.

Kaj pa stališče ustavnega sodišča? Ravno v teh prostorih je na mednarodni manjšinski konferenci leta 1974 prof. Alessandro Pizzorusso začel razvijati svoje tolmačenje 6. člena ustave: »Republika ščiti s posebnimi normami jezikovne manjšine«. Ta pravnik v bistvu trdi, da »republika« ni le osrednja državna oblast, temveč se izraz nanaša še na dežele, krajevne uprave in javne ustanove. Manjšinska zaščita pa ni »snov«, ki bi bila v državni ali pa v deželni pristojnosti. Gre za ustavno »načelo«, ki obvezuje vse državne organe in javne uprave. Spoštovati ga mora vsakdo na področju svojih pristojnosti.

Pri tem se Pizzorusso opira tudi na čl. 4 ustavnega zakona št. 1 iz leta 1974, ki

je vnesel določila iz »južnotirolskega paketa« v posebni deželni statut Tridentinske-Južne Tirolske. Člen pravi, da je zaščita krajevnih jezikovnih manjšin eden izmed »državnih interesov«, ki ga morajo dežela in pokrajini spoštovati pri izvajanju svoje zakonodajne oblasti. Gre torej za načelo, ki pomaga pri tolmačenju 6. člena ustave.

Ustavno sodišče to gledanje sprejema, a je v razsodbo št. 312/83, ki je zadevala Južno Tirolsko, jasno zapisalo, da je novi deželni statut spremenil kar samo tolmačenje 6. člena ustave, ki je sploh med temeljnimi načeli italijanskega ustavnega ustroja.

Upamo, da to tolmačenje ne velja samo za Tridentinsko-Južno Tirolsko, temveč je splošnega značaja. To pa nalaga tudi deželi Furlaniji-Juljski krajini in krajevnim upravam večje odgovornosti.

Res je, Slovenci v Italiji že od leta 1970 zahtevamo državni globalni zaščitni zakon, ravno zato, ker posebni deželni statut ni rešil naših bistvenih problemov, kot jih na primer rešujeta statuta Tridentinske-Južne Tirolske in Doline Aoste za prebivalstva

Svetovalska skupina

SLOVENSKE SKUPNOSTI

v deželi Furlaniji Juljski krajini
vošči vsem rojakom v zamejstvu,
matici in po svetu srečne velikonočne
praznike in mnogo dobrega na naši
skupni slovenski poti.

nemškega, ladinskega in francoskega jezika. Tudi prej omenjeno tolmačenje pristojnosti tega ne rešuje na nekaterih bistvenih področjih, ki so pač po svoji naravi v državni pristojnosti. Veliko pa je lahko zadev, ki bi jih lahko rešile dežela in krajevne uprave. Žal pa se velikokrat zdi, da sta problem pristojnosti in še vedno neizglasovani zaščitni zakon izgovor za pomanjkanje bolj odprtih in pogumnih dejanj. Teh bi potrebovali namesto sedanje kampanje proti nekemu delovnemu osnutku zaščitnega zakona v senatu, ki tudi Slovencev ne zadovoljuje, a zaradi ponekod nevarne vsebine in nejasnosti.

Še zadnja misel, da se vrnem k temu, kar bi skupnost Alpe-Jadran lahko storila za manjšine.

Prvič. Že samo sodelovanje med sosednjimi deželami ustvarja večje sožitje in prijateljstvo ob mejah, ki morajo biti odprte in ne smejo ločevati, temveč združevati. To ustvarja tudi večje razumevanje za manjšine, ki imajo že zaradi objektivnega dejstva, da so pač manjšine, posebne težave za polni razvoj. Lažji so tako tudi čim bolj naravni stiki med manjšinami in maticami.

Drugič. Vemo, da pripravljajo vlade Alpe-Jadrana študije o položaju manjšin na ozemlju posameznih članic. Slovenska skupnost in Narodni svet koroških Slovencev sta že januarja pozvala sedanjega predsednika, koroškega deželnega glavarja Wagnerja, naj Alpe-Jadran ustanovi posebno komisijo zastopnikov manjšin, ki naj bo njen verodostojni sogovornik, kar zadeva manjšinsko problematiko. Pri po-

(Dalje na 10. strani)

Koroški »Zadružni list«

Z letošnjim februarjem je začel izhajati kot priloga »Našemu tedniku« v Celovcu »Zadružni list«, t.j. dve strani novic in člankov, posvečenih koroško - slovenskemu gospodarstvu. Urejujejo dipl. ing. Štefan Domej, Drago Pörtsch, dipl. ing. Joža Habernik, Mirko Oraž, Jožko Nachbar in priložnostno še drugi sodelavci.

Pobuda je, upoštevajoč dosedanje koroške razmere, dokaj razveseljiva. Slovensko gospodarstvo na Koroškem se je namreč v zadnjih letih precej razmahnilo, zlasti kmečkogospodarske in kreditne zadruge, ki zaposlujejo že čez 200 ljudi. Pri tem porastu pa se je občutilo pomanjkanje gospodarskega obveščanja. Zveza slovenskih

zadrug v Celovcu je že dokaj na široko posegla v ustanavljanje novih podjetij, npr. z udeležbo pri trgovski družbi Korotan, decembra lanskega leta pa je skupaj s podjetjem Unior iz Zreč na Spodnjem Štajerskem ustanovila družbo Unior d.o.o. v Borovljah, s čimer je prispevala k povečanju števila delovnih mest.

—0—

Ameriški zunanji minister Shultz je med svojim obiskom v Moskvi izročil sovjetskemu voditelju Gorbačovu vabilo predsednika Reagana, naj obišče Združene države.

Odpri so Rilkejevo pešpot

»Nekaj dni pred uradno določenim datumom odpiramo v tržaški pokrajini evropsko leto okolja z nekim objektom in ne s seminarjem«. Na te besede predstavnika svetovnega sklada za naravo je v soboto, 11. t.m., opozoril devinsko-nabrežinski župan Bojan Brezigar, ko je v Sosljanu odpiral v prisotnosti predstavnikov oblasti in precejšnje množice ljubiteljev narave Rilkejevo pešpot. Ta se vije med skalami, kjer se kraški kamen, je dejal župan Brezigar, spušča do morja in kjer mediteransko rastlinstvo prihaja v stik s kraškim. Rilkejeva pešpot je posrečen primer sodelovanja med javnimi ustanovami, predvsem med devinsko nabrežinsko občino in tržaško pokrajino. Župan Brezigar je napovedal še nove pobude, med njimi ovrednotenje izvira Timave. Vse te pobude se morajo vključiti v smernice razvoja občine, kajti zaščita in ovrednotenje ne moreta biti sama sebi namen, ampak se morata vključiti v širši kontekst razvoja teritorija občine. Župan Brezigar je v tej zvezi omenil turizem, ki se mora razvijati v skladu z natančno začrtanimi smernicami, ter razvoj tradicionalnih dejavnosti, zlasti kmetijskih, ki so sestavni del kraškega ozemlja, ki jo je treba pojmovati kot skupek naravoslovnih, gospodarskih in družbenih aspektov.

Za županom so spregovorili predstavnik Turistične ustrove Barison, devinski princ Torre e Tasso, predsednik tržaške pokrajine Locchi in deželni odbornik Carbone. Pred otvoritveno slovesnostjo je bil koncert nabrežinske godbe na pihala.

—o—

Vse kaže, da se z naglimi koraki bližamo predčasnim državnoborskimi volitvam. Tudi Scalfaro, notranji minister, je vrnil mandat, ki mu ga je bil zaupal predsednik republike Cossiga. Politične volitve bodo ali 14. ali 21. junija. Volilno vlado bo ba je sestavil predsednik senata Fanfani.

Devinsko nabrežinski kot še vedno brez dvorane

Kakor hitro se je končala druga svetovna vojna, se je skupina zavednih Nabrežincev odločila, da v vasi preuredi in posodobi dvorano, ki naj bi služila potrebam prebujajočega se kulturnega življenja. Nabrežina je tako postala prva vas na tržaškem Krasu s svojo kinodvorano, ki je služila tudi za gledališče in vse domače prireditve. Nalašč za to ustanovljena zadruha je tudi kupila primerno zemljišče, da se v centru vasi v doglednem času zgradi nov kulturni hram, kjer se bodo lahko zbirali domačini. Prišla pa so leta medsebojnega trenja (da se malo izrazimo), prišlo je kulturno mrtvilo, prišla je kriza kinodvoran in ne nazadnje, zapadla je pogodba s privatnikom — lastnikom kinodvorane — ni bilo več prave volje po nesebičnem delovanju. Po nekajletnem mrtvilo se je skupina mladih začela spet gibati in ko je prišla do zavesti, da je iz tistih zametkov zrastle pravo kulturno društvo, se je začela zanimati za nov društveni sedež. O tem se je govorilo na raznih forumih, tudi na tistih, ki običajno skrbijo za take materialne potrebe. Leta in leta se je o tem govorilo, vsi so se strinjali, da je treba poskrbeti za to »najbolj ogroženo občino, ki je plačala največji davek raznarodovanju«.

Vse pa je ostalo pri besedah, tudi zelo obvezujočih in takih, ki so prišle iz ust najuglednejših voditeljev. Na občini so si sledile različne koalicije, ki so vse imele na programu izgradnjo kulturnega doma, odbori domačega, sicer delavnega društva, so se menjavali skozi desetletja in vsem je bila svečano dana beseda, da se bo zadeva premaknila z mrtve točke. Priča smo bili rasti društvenih dvoran v vsakem zaselku. Zlasti tam, kjer je en tabor že imel svojo, se je drugemu taboru zdelo neobhodno potrebno, da tudi sam poskrbi za svoje kulturnike. Nabrežinci oz. celotna občina pa se je še dalje zadovoljevala

s predpotopnimi prostori, kadar ni šlo za razne skednje, kjer so se kulturniki zbirali. Sicer pa je v tej ogroženi občini delovalo in še deluje le nekaj (4 do 5) zborov, godba na pihala, nekaj kulturnih in športnih društev, pa še skavti, vaški odbori itd.

Stvari so se končno premaknile z mrtve točke, ko je ena naših krovnih ustanov kupila zemljišče, sicer namenjeno gradbeni spekulaciji, da se tam zgradi nov, primeren in dostojen društveni sedež. Vrsta sestankov z »eksperti« tako domačimi, kot osrednjimi se je vila skozi mesece in leta, a že se je prišlo do zaželenega zaključnega načrta, in tudi občinska uprava je s spremembo regulacijskega načrta napravila svojo dolžnost, tako da smo čakali le še na slovesni prvi udarec s krampom, katerega bi brez dvoma ovekovečila vsa naša javna občila, kot je sicer pri nas v modi. Vsi pa so pozabili na malenkost; da se po predpisanih zakonih ne more graditi brez odobrenega načrta; ki pa ga je težko odobriti, če ga nihče ne predloži. In prav to se je neučakanim nabrežinskim kulturnikom dogodilo: pripravljeni načrt z lepo maketo je ostal v kakem predalu in vse kaže, da bo potrebno imenovati nove odbore ekspertov, da ponovno preučijo vsebino načrtovanega sedeža, da bi ja ustrezal društvenim potrebam.

Med tem čakanjem je domače nabrežinsko društvo, sicer atipično, saj združuje šport in kulturo v rokah predvsem mladih, prehajalo iz ene krize v drugo, katere pa doslej še dobro premaguje. Argument društvenega sedeža je postal stalnica, kateri se ne moreš izogniti, kot se ne moreš izogniti zahtevi po naši globalni zaščiti. V Nabrežino prihajajo delegacije, tudi pobratenih društev iz matične domovine, prihajajo kar najvišji predstavniki, katere sprejemamo raje po gostilnah ali v sugestivnih obmorskih krajih, saj, kot je pred nedavnim trdil sam župan, ko je sprejel ob prisotnosti predstavnikov domačih društev jugoslovanskega konzula, nima cela občina enega samega primerne prostora, kjer bi se lahko srečali in to naj vedo predvsem tisti, ki so za to poklicani, sicer se nam vsiljuje zavest, da Nabrežina ni zanimiva za take investicije.

Podobne in morda še manj diplomatske izjave smo v zadnjih časih slišali s strani društvenih predstavnikov, ki pa so tudi naletela na gluha ušesa, ali pa so sploh izzvenela kot glas vpajočega v puščavi, ker odgovorni, sicer povabljeni, niso smatrali za potrebno, da se odzovejo raznim vabilom društvenih predstavnikov.

Take so ugotovitve prenovljenega odbora SKD Igo Gruden, katerega razen dveh »starih« sestavljajo izključno mladi.

n k

—o—

V krožku za družbena vprašanja Virgil Šček v Trstu je bila 14. t.m. okrogla miza o SSG v Trstu. Podpredsednik gledališča Rudolf je prebral daljši dokument, ki v bistvu vsebuje stališče Ssk do sedanje krize v SSG in predloge za odpravo te krize.

Ssk o aktualnih vprašanjih

Pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Trstu je 8. t.m., razpravljal o sedanjem političnem položaju v Trstu s posebnim ozirom na probleme, ki neposredno zadevajo tako načelna kot konkretna vprašanja slovenske narodne skupnosti. O delovanju izvršnega odbora je poročal tajnik Harej, ki je opozoril, da je Slovenska skupnost sprožila zahtevo po preverjanju v okviru koalicije na tržaški občini in pokrajini. Slovenska skupnost je zahtevala razpravljanje o vprašanju sožitja med Slovenci in Italijani v Trstu, o problemih v zvezi z lokacijo sinhrotrona na Krasu ter o ustanovitvi posebnega urada za kmetijstvo na tržaški občini. Tem argumentom preverjanja so potem druge stranke pristavile še svoje. Med drugim je Slovenska skupnost zahtevala svojega predstavnika v upravnem svetu področja za znanstvene raziskave, ki bo vodil tudi izvajanje načrta o sinhrotronu. Ostale stranke niso pokazale pripravljenosti ugoditi tej

zahtevi, ki se ji Slovenska skupnost nikakor ne misli odpovedati.

V razpravi so prišli do izraza še drugi, zlasti negativni pojavi, predvsem v zvezi z vprašanjem sožitja med slovenskim in italijanskim prebivalstvom. V ta okvir spada zlasti gonja v nekaterih javnih obličih o takoiimenovanih fojbah ter proti vsakršni obliki zakonske zaščite Slovencev. V tem pogledu — navaja nadalje tiskovno poročilo Slovenske skupnosti — se je vnelo tekmovanje med italijanskimi strankami, razen komunistične partije, ki se hočejo distancirati od zakonskega osnutka senatorja Garibaldija. Ta osnutek načelno politično odklanjajo, kar si ni mogoče razlagati zgolj s predvolilnim ozračjem. Ob koncu tajništvo Slovenske skupnosti opozarja, da se bodo morali vsi Slovenci ne glede na politično opredeljenost resno zamisliti nad takšnim položajem, ter ustrezno, a odločno in dostojanstveno odgovoriti.

Pripravlja se enotni nastop na volitvah

Dne 9. in 10. t.m. sta bili v Cagliariu na Sardiniji dve seji strank, ki so pri zadnjih evropskih volitvah sestavile skupno manjšinsko listo in izvolile v parlament v Strassburgu sardinskega evropskega poslanca Columbuja. Slovensko skupnost sta zastopala deželni podpredsednik Rafko Dolhar in goriški občinski odbornik Andrej Bratuž, ki je v deželnem vodstvu odgovoren za medmanjšinske stike. Poleg njiju so bili s sodelavci prisotni še tajnik Sardinske akcijske stranke Sanna, tajnik Union Valdôtaine Tamone, predsednik Furlanskega gibanja Jacovissi in vodja Okcitanskega avtonomističnega gibanja Matteodo.

Obširna razgovora sta bila posvečena oceni skupnega dela na ravni evropskega parlamenta, predvsem pa nalogam, ki jih perspektiva predčasnih parlamentarnih volitev daje političnim predstavništvom manjšin. Tako sardinska kot francoska stranka sta zastopani v obeh vejah parlamenta s poslancem in senatorjem. Vsi prisotni so potrdili mnenje, da je samostojno politično nastopanje najboljša pot za manjšine. To velja tudi za parlament, kjer mora potekati zakonodajna pot predlogov tako za globalno zaščito Slovencev kot za okvirni zakon o pravicah etničnih skupnosti. Sestanka v Cagliariu sta bila prva priložnost za razpravo o možnosti, da bi manjšinske politične sile tokrat združile svoje moči in glasove za učinkovito prisotnost v Rimu.

Kot piše v tiskovnem poročilu deželnega tajništva Slovenske skupnosti, je čas krize v vladni večini okrepil novo gonjo proti zaščiti Slovencev v Italiji. Nova kampanja je stekla ob koncu marca s tiskovnim poročilom deželnega tajnika Krščanske demokracije, ki je ostro napadel predlog poenotenega besedila zaščitnih predlogov, ki ga je sestavil poročevalec v senatu Garibaldi. Kot je znano, je Slovenska skupnost, podobno kot druge slovenske skupine, negativno ocenila Garibaldijevo besedilo zaradi nekaterih nesprejemljivih členov in mnogih nedorečenosti.

Kar pa se zdaj dogaja ob Garibaldijevem predlogu, dokazuje nasprotovanje globalni zaščiti Slovencev kot taki ali pa vsaj zelo hudo nerazumevanje temeljnih potreb slovenske manjšine. Jasno pa je tudi čisto volilno izkoriščanje te tako pomembne problematike za polemiko med strankami. To je obsodbe vredno.

Neki tržaški italijanski tednik je Garibaldijevo besedilo prikazal izkrivljeno in izzivajoče. Stranka relativne večine je ponovno zahtevala, naj se postopek v senatu ustavi, češ da mora osnutek zaščitnega zakona pripraviti vlada. Znano je, da med vladnimi strankami ni soglasja. Krščanska demokracija, ki ima že nad 40 let vodilno besedo v Italiji, se torej skriva za manjše vladne partnerje, napada pa poročevalca, ki je, pa čeprav za Slovence nezadovoljivo, skušal zadevo premakniti naprej.

Izjave proti Garibaldijevemu besedilu so sprožile tekmovanje med številnimi strankami, katera se bo bolj ogradila od

dalje na 8. strani ■

15. dijaško obmejno srečanje Primorske

V Novi Gorici je bilo v soboto, 11. t.m., 15. dijaško obmejno srečanje Primorske, na katerem je sodelovalo nad 800 dijakov višjih srednjih šol iz obmejnih krajev od Trsta in Gorice do Tolmina, Ajdovščine, Postojne, Kopra in Pirana. Podobno kot lani v Kopru so tudi letos sodelovali dijaki italijanskih srednjih šol iz Trsta in Gorice. In prav italijanski goriški dijaki so si na končni lestvici zagotovili prvo mesto s 144 točkami, to je s 16 točkami prednosti pred Novogoričani in 20 pred dijaki slovenskih višjih šol iz Trsta. Tekmovanje je potekalo v devetih športnih panogah in dveh preizkušnjah kulturnega značaja, to je v književnosti in likovni vzgoji. Še pomembnejši pa je bil netekmovalni del, ki je vseboval računalništvo, glasbene predstavitve, dramske nastope in okroglo mizo o šolskem sistemu v Italiji in Jugoslaviji.

Prireditve, ki je delno potekala tudi v Gorici, je v polnem uspela, vendar je bilo med mladimi, predvsem dijaki slovenskih šol s Tržaškega in Goriškega slišati, da

je tovrstno srečanje preseglo svoj prvotni pomen, ker vse preveč posnema in se identificira z že obstoječimi igrami treh dežel. Slovenski dijaki iz zamejstva čutijo namreč potrebo, da imajo med šolskim letom poleg nastopov in tekmovanj s predstavniki večinskega naroda tudi priložnost srečanja z dijaki iz matice. To pa je bila tudi prvotna zamisel Dospa, ki se je v zadnjih letih razrasla v nekaj povsem drugačnega. Slovenski dijaki iz zamejstva sicer tudi v tako organiziranem srečanju vidijo pozitivni razvoj združevanja in spoznavanja, vendar si želijo tudi neposrednih stikov s tovariši preko meje, na katerih bo le en govorni jezik.

Prireditve sta pozdravila tudi novogoriški podžupan Lovec in goriški šolski skrbnik Leotta. Oba sta poudarila pomembnost in nujnost takih srečanj za boljše spoznavanje med večino in manjšino, kakor tudi med obema narodoma. Kot vsako leto so se srečanja udeležili tudi dijaki italijanskih šol v Jugoslaviji.

TONI BUDIN - 85-LETNIK

Srečanje z njim pomeni prijazno snidenje, vabljivo dejstvo, često dogodek dneva. Za pogovor ni zadrege, za nasmeš in dobro voljo tudi ne. Bogastvo pripovedi prihaja iz bogastva osebnosti sogovornika in črpa iz preteklosti ter sedanjosti; živi spomini so neizčrpni, vsakdanja malenkost postane v njegovi interpretaciji zanimiv doživljaj.

Spregovorili smo o Toniju Budinu, mizarskem mojstru in obratovodju, pevcu in ključarju, javnem in kulturnem delavcu iz Mirna pri Gorici. Zadnjega marca letos je obhajal častitljiv jubilej: petinosemdesetletnico — v mladostni formi, kleni vitalnosti, živahni vedrini. Bil je to jubilej neke žlahtne življenjske mnogoterosti, uresničen v naravni odprtosti, široki nadarjenosti, učljivi radovednosti, delovni ustvarjalnosti, duhovni prožnosti. Ta mnogoterost je vselej zlahka našla pot do pristnega, zdravega veselja, sredi obilja

življenjskih danosti: narave in družbe, dela in športa, pesmi in igre, poslušanja in pripovedi.

Brez višjih šol si je Toni ob svojski nadarjenosti pridobil široka intelektualna obzorja, do vzeten opazovanju, poslušanju, branju ... Kulturno je rasel pri pevskih vajah in nastopih, sodelovanju v amaterski gledališki skupini, aktivnem občudovanju narave, posebej planin. Knjiga je njegova posebej dragocena prijateljica, ki ima vselej prednost pred televizijsko ponudbo. Leto se mora večkrat umakniti tudi gramofonski plošči. Toni seveda rad gre tudi na koncert, predavanje in kulturne prireditve sploh, živo je navzoč v župnijskem življenju. Pri vsem tem pa zna svoji izjemni in izraziti družabnosti vedno tudi obilno dajati. Razveseli se ga tako vsako občestvo, preprosta družba ali intelektualno omizje; dobrodošel je na izletih, svatbah, domačih praz-

dalje na 8. strani ■

Nepričakovan zaplet z Goriškim šolskim centrom

V Gorici se je 8. aprila sestalo na izredni seji pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti in razpravljalo o novici, da je državni finančni zavod zavrnil financiranje novega slovenskega šolskega centra v Gorici. Pokrajinsko tajništvo je sklenilo, da se nemudoma naredijo potrebni politični koraki, da se stanje popolnoma razčisti, ugotovi, kje so nastale ovire in da se naredi vse potrebno, da se potek postopka za izgraditev šolskega centra ne zaustavi.

V ta namen je v petek, 9.4., delegacija Ssk, ki so jo sestavljali Marjan Terpin, Mirko Špacapan in Gradimir Gradnik obiskala goriškega župana Scarana in zahtevala potrebna pojasnila. Goriški župan je skupaj z občinskim tajnikom obrazložil ves potek, ki je popolnoma zadostil vsem zahtevam zakona. Vsi papirji so bili pravočasno oddani na pristojnih organih v Ri-

mu. Gre torej za ovire, ki so nastale povsem instrumentalno v rimskih uradih brez vsake pravne osnove. Že sam župan je nastopil v Rimu, kjer se je tudi mudil pristojni odbornik goriške občine in treba je torej v kratkem pričakovati nov odgovor.

Slovenske predstavnike je v petek opoldne sprejel tudi goriški prefekt. Delegacija je prefekta seznanila s skrajno neugodnim ozračjem, ki bi se utegnilo uresničiti, če ne bi prišlo v najkrajšem času do razrešitve problema, ki tako od blizu zanima vse goriške Slovence. Goriški prefekt je delegacijo obvestil o korakih, ki jih je že podvzel in obljubil svojo pomoč.

Slovenska skupnost se je nadalje takoj postavila v stik z ministrom za javna dela ter odposlala protestni telegram tako zakladnemu ministru Gorii kakor direktorju državnega finančnega zavoda prof. Falconeju.

Upanje kot prvinska človeška potreba

Človek je med vsemi zemeljskimi živimi bitji najbolj razdvojeno bitje. Vera je prav gotovo najmočnejši izraz te razklanosti človekove narave, razklanosti na dušo in telo. Vera ni nič drugega kot upanje duha, da ni zgolj slučajni prišlek v njemu tuj svet, brez možnosti, da v njem preživi.

Biblija obravnava problem človekovega nastanka in njegove narave takoj po raztolmačenju stvarjenja sveta. Svetopisemska zgodba pravi, da je človek v rajskem vrtu okusil sadeže z drevesa spoznanja dobrega in hudega, zaradi česar je bil nato izgnan iz raja. Prav tako Sveto pismo pripominja, da je bilo v rajskem vrtu tudi drevo življenja, katerega sadeže pa človek ni okusil.

Ce poskusimo biblijske prisposode prevesti v za današnjo rabo razumljiv jezik, potem lahko »drevo spoznanja dobrega in hudega« razložimo najprej kot sposobnost spoznanja sploh. Človek je edino zemeljsko bitje, ki je obdarjeno z lastnostjo spoznavanja, to je samozavedanja in razumevanja okolja, v katerem živi. Biblijsko »dobro« je potemtakem človekov duh, um, razum, ki mu omogoča spoznanje, to je spoznavanje, dojemanje sveta.

Toda dobro ima svoj nasprotni pol: hudo. Človek je tudi edino zemeljsko bitje, ki se zaveda svoje smrti, konca svojega obstoja. Njegov razum je tudi njegovo breme, je izvirni greh, s katerim je zaznamovano vse njegovo življenje. Človekova sreča, njegovo dobro, nikoli ne more biti popolno, že zato ne, ker je minljivo. Nesreča, hudo, je neizbežen spremljevalec njegove usode.

Biblijsko drevo življenja je očitno prisposoda večnega življenja. Nauk človekovega izгона iz raja je jasn: nesmrtnost ni za človeka, pridržana je Bogu.

Drugo sporočilo svetopisemske zgodbe o izgonu iz raja je, da je človek bil, preden je jedel od drevesa spoznanja dobrega in hudega, brez možnosti spoznanja, torej brez duha, brez razuma. To je docela v skladu s spoznanji sodobne znanosti o človeku, ki njegov nastanek razlaga z razvojno teorijo.

Tretje sporočilo zgodbe pa je bolj zagonetno. Po biblični zgodbi bi človek prav tako lahko jedel od drevesa življenja, kot je jedel od drevesa spoznanja. Človek naj bi potemtakem imel v raju dejansko možnost, da doseže nesmrtnost, čeprav proti božji volji. Sodobna znanost tu nima ničesar pripomniti. Rajsko drevo večnega življenja je prejkoslej neodkrito. Sodobna znanost stoji krepko na Stvarnikovem stališču, ki je prvemu človeku brezpogojno zatrdil: »Prah si in v prah se povrneš!« Tu ni govora o nikakem večnem življenju.

Zdi se, da je začetek Svetega pisma naravnost neverjetno »materialističen«, saj je človeku, ko je enkrat zapravlil deviškost svojega otroštva, preostalo le še to, da v potu svojega obraza in v vsakodnevnih tegobah rešuje zgolj svoje zemeljsko življenje. Stvarnik mu ob izgonu iz raja namreč ničesar drugega ni ponudil. Zveza oziroma zaveza med Bogom in človekom je bila po Sv. pismu spet vzpostavljena očitno šele kasneje, z Noetom, Mojzesom in drugimi očaki. Šele s to zavezo sta bila ponovno vzpostavljena možnost in upanje na drugačno, drugo življenje.

Uvodne biblične zgodbe nam razkrivajo, da je človek že v davnih časih razmišljal o svojem obstoju, podobno kot to dela sodobni človek. Je človek zgolj prah zemlje, ali je kaj več? Z božjo pomočjo je človek lahko več kot le prah, odgovarja Biblija.

Celotno Sveto pismo stare zaveze je en

Maksim Gaspari - Butare

sam boj med upom in brezupom. Konec tega boja predstavlja šele Kristusovo rojstvo, nova zaveza, ko se Bog rodi kot človek. Neizprosne Boga izvoljenega ljudstva zamenja usmiljeni Bog vseh ljudi. Kristus je prišel na svet kot dokončni re-

K DVEMA LINOREZOMA MILKA BAMBIČA

Dijaško glasilo Naš glas, ki je med obema vojnami izhajalo v Trstu, je pred natanko 60 leti, v svoji velikonočni številki leta 1927, objavilo tudi dve priložnostni reprodukciji Milka Bambiča. Odločili smo se, da ju ponatisnemo v letošnji velikonočni številki Novega lista, da tako javnost opozorimo na zanimivo preteklost v likovnih naporih na Primorskem in hkrati ponovno ovrednotimo zlasti Bambičeve ilustratorske sposobnosti.

Gre za dva linoreza v preprosti črno-beli tehniki; prvi nosi naslov »Vstajenje«, objavljen je bil na strani 105 letnika 1927 revije Naš glas, linorez »Procesija« pa na strani 122. Na linorezu »Vstajenje« je shematično obdelana Kristusova figura prikazana pred svetlim ozadjem, v levem kotu pa mrko zre v nas vojak s čelado na glavi in puško, simbol vojne na Daljnem Vzhodu, ki v drugačnih oblikah še vedno traja. Na linorezu »Procesija« so upodobljene tri ženske z ruto na glavi in v dolgih krilih, ki se pomikajo proti desni, pred njimi pešachi v isti smeri tudi otrok; v ozadju so le bežno nakazani hribi. Oba linoreza sta izdelana v ploskovitem slogu z jasno razvidno ekspresionistično tendenco, ki se dobro uokvirja v splošnejšo usmeritev tedanje slovenske likovne umetnosti in še posebej ilustracije.

Uredništvo

MILKO BAMBIČ: PROCESIJA, LINOREZ, objavljen v Našem glasu 1927

šenik vseh ljudi, kot znanilec splošne blagovesti. Iz raja izgnanemu, zavrženemu človeku je Kristus spet prinesel upanje.

Kristusovo vstajenje od mrtvih je človekova prvinska potreba, je njegovo veliko, edino upanje v tujem mu svetu.

Upodobitev legende Najdenja sv. križa v Kojskem

Ze iz najstarejših časov krščanstva obstajajo poročila o delčkih križa, na katerem je bil umorjen Kristus, shranjenih na različnih krajih kot relikvije, kjer so bili izpostavljeni češčenju. Katališka Cerkev vsako leto 14. septembra obhaja tudi poseben praznik Povišanja sv. Križa.

Uvedba tega praznika že v prvih stoletjih krščanstva pa je povezana z najdenjem ostankov pravega Kristusovega križa, kar je po nekaterih poročilih, ki naj bi bila zgodovinsko zanesljiva, po mnenju drugih strokovnjakov pa le legenda, zasluga sv. Helene, matere cesarja Konstantina. Omenjena legenda pripoveduje, da je bil Odrašenikov grob na Kalvariji tristo let po njegovi smrti zasut, križ pa zakopan v zemlji. Cesar Konstantin je po zmagi nad Maksencijem dal kristjanom svobodo, po tem dogodku pa je cesarjeva mati Helena odpotovala v Jeruzalem, da bi počastila kraje Jezusovega življenja, trpljenja, smrti in vstajenja. Ugotovila je, da so ti kraji bili oskrunjeni, na Kalvariji pa so pogani postavili oltar malikom. Helena je ukazala očistiti ta kraj in dala kopati na mestu, kjer naj bi bil Odrašenikov grob in križ. Grob so res našli, prav tako tudi križ, na katerem je umrl Jezus. Cesar Konstantin je nad grobom dal sezidati cerkev Kristusovega vstajenja in cerkev sv. Križa ali božjega groba. Cerkvi sta bili posvečeni 13. septembra 335, med seboj pa so ju povezali z dvorom in stebriščem. Naslednjega dne so v mogočni cerkvi božjega groba relikvije sv. Križa prvič izpostavili v javno češčenje. Od tega časa naprej so nato vsako leto 14. septembra obhajali »povišanje sv. Križa«. To češčenje skupaj z obletnico posvečenja konstantinske cerkve je tako postalo povod za najstarejši praznik v čast sv. Križu, iz tega praznika pa so se verjetno razvile tudi različne legende o sv. Križu.

V cerkvi sv. Križa nad Kojskim v Goriških Brdih se je ohranil lesen krilni oltar iz leta 1515, ki ima na notranji strani kril štiri reliefe s prizori iz legende Najdenja sv. Križa. Tudi sicer je ta poznogotska cerkev znamenit spomenik z dragoceno opremo, z griča, na katerem stoji, pa se odpira prelep razgled na Sveto goro, Vipavsko dolino, goriško ravnino, na večji del Goriških Brd in Furlanijo. Ohranjen okrogel stolp ob cerkvi dokazuje, da je kraj bil nekoč utrjen protiturški tabor, »trdnjavski« značaj pa ima tudi zvonik s cinastim zaključkom. Cerkvena ladja je pravokotna, prezbiterij pa se v tlorisu zaključuje s tremi stranicami osmerokotnika in je obokan z zvezdastim rebkastim obokom. Poslikava na oboku je iz baročne dobe, v ladji pa stojita tudi dva »zlata« oltarja, rezbarska izdelka iz letnoco 1698 oziroma 1700.

Največja dragocenost te cerkve je seveda krilni oltar iz leta 1515, ki so ga prvotno označevali kot tirolski izdelek, Emilijan Cevc pa je dokazal, da je nastal na Koroškem in ga pripisal beljaški delavnici. Zasnovan je tako, da se nad predelo dviga omara z glavnim prizorom; omara se ob straneh zapira s krili. Ta krila so okrašena na obeh straneh in so se ponavadi odpirala le za praznike in samo takrat je bilo moč videti tudi glavni prizor v omari. Le-ta je reliefno izrezljan in prikazuje Križanje; po Cevčevem mnenju naj bi nastal po nekem izgubljenem Schongauerjevem bakrorezu. Pod križem so razporejene figure Janeza Evangelista, omedlevajoče Marije, nadalje Marije Magdalene, vojščakov in številnih gledalcev. Ob križu zgoraj plavajo štirje angeli, od katerih dva lovita rešnja kri v keliha. V predelu je nameščen prizor Jezusa s Simonom iz Ci-

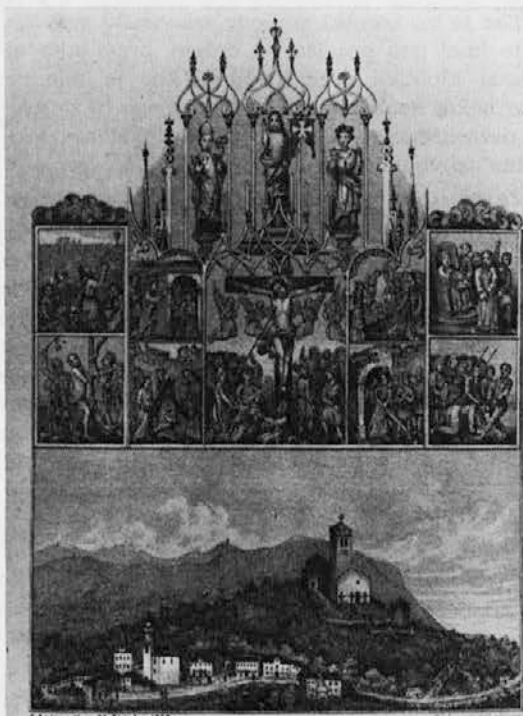
rene, levo ob mestnih vratih pa se ozirajo za Odrašenikom Janez Evangelist, Marija in Magdalena. Prizori iz legende Najdenja sv. Križa na notranji strani kril pa si takole sledijo: na levem krilu zgoraj vidimo cesarico Heleno, ki sprašuje judovske starešine, kje je zakopan Kristusov križ; v ozadju je upodobljen prerok Juda, ki ni hotel izdati te skrivnosti in ga zato spuščajo v suh vodnjak. Na desnem krilu zgoraj so prikazani delavci, ki v prisotnosti cesarice Helene ravnokar začnajo kopati na mestu, ki jim ga je pokazal prerok Juda, ko se je po sedmih dneh stradanja končno bil premislil in razodel mesto, na katerem je bil zakopan križ. Levi relief spodaj pripoveduje o bolnem mladeniču, ki je ozdravel ob dotiku s križem, v ozadju pa vidimo pro-

cesijo, ki se vije proti griču z gozdom in Jeruzalemom. Četrti relief na desnem krilu spodaj prikazuje bizantinskega cesarja Heraklija, ki zmoglavno stopa s križem sredi jeruzalemske mestna vrata, potem ko ga je bil odvezal perzijskemu kralju Kozru. Zunanja stran oltarnih kril je okrašena z reliefi apostolov, od katerih pa se ni so vsi ohranili; ob straneh omare sta nameščeni še dve nepremični krili s štirimi polji, na katerih so dobili mesto še štirje apostoli. Ob oltarju sta postavljena dva samostojno stoječa kipa sv. Florijana in sv. Jurija. Na vrhu omare, ki je okrašena s prepletom usločenih lokov, pa so razporejene figure sv. Urha, vstalega Kristusa in sv. Elizabete.

V prezbitერიju cerkve sv. Križa nad Kojskim sta hranjeni še dve krili s štirimi reliefnimi prizori Kristusovega trpljenja, ki sta nekoč pripadali nekemu drugemu krilnemu oltarju, katerega omara pa se je izgubila. E. Cevc postavlja reliefe v čas okoli leta 1505 in jih pripisuje Mojstru trbojske Marije. Na prvem reliefu je upodobljen Kristus na Oljski gori s kelihom na skali, ob njem spijo trije apostoli, iz ozadja pa že prihaja izdajalec Juda s skupino vojakov. Naslednji relief prikazuje Kristusa, zvezanega ob stebru; dva rablja ga bičata, dva pa spletata šibe. Na tretjem reliefu je prizor Pilata, ki si umiva roke, na desni pa je zvezani Kristus med tremi rablji. Na četrtem prizoru je upodobljen Jezus, ki je padel pod križem, pomaga mu Simon iz Cirene, dogajanje pa opazujejo rablji ter Marija, Janez Evangelist in še dve žalujoči ženi.

Zgoraj opisane umetnine občudujemo danes kot zgodovinske znamenitosti, ki nam pričajo o nekdanjih kulturnih in slogovnih povezavah, sposobnostih umetnikov in likovnem okusu, pomembne pa so tudi za razumevanje nekdanjih oblik verskega čustvovanja. Našim prednikom, ki so bili povečini nepismeni, so tudi nadomeščale branje Svetega pisma in so bile nazorno dopolnilo božje besede, prihajajoče iz duhovnikovih ust. Načini posredovanja božje besede in duhovnih sporočil so sedaj mnogovrstnejši in izpopolnjeni, vendar stari kipi, stenske in tabelne slike ter oltarji tudi danes zaslužijo vse naše spoštovanje in poglobljeno skrb za ohranjanje.

M. V.

S. Križ nad Quiskem

Podobica iz leta 1852 z upodobitvijo krilnega oltarja pri Sv. Križu in vasi Kojsko, v ozadju Sabotin in Sv. Gora

»Kontrabas« v SSG v Trstu

Slovensko stalno gledališče v Trstu je za svojo šesto letošnjo premiero izbralo monodramo mladega nemškega avtorja Patricka Süskinda »Kontrabas«, ki je nastala pred sedmimi leti, ko je imel avtor 31 let. Njegov »Kontrabas« je nagloma osvojil vse nemško jezikovno področje, trenutno pa ga igrajo kar v 27 državah. Kritiki Süskinda vzporejajo z najboljšimi nemškimi avtorji, češ da gre za nemškega pisca, ki obvlada nemški jezik, za pripovednika, ki zna pripovedovati, za mladega avtorja, ki ni dolgočasen. V »Kontrbasu« je izpričal tri vrline: humor, skoraj lopovski zadovoljstvo v igranju z jezikom in šibkost, ki pa ni nikdar cmerava. To je zgodba navadnega človeka, ki istočasno sanja o svetli bodočnosti, pa se obenem zaveda svojih zmožnosti, ki svoj talent precenjuje, čeprav takoj zatem prizna svojo povprečnost. Kot vsak izmed nas išče vzroke svojih slabosti, lenobe, neznanja, nenadarnosti izven sebe. Krivda je v drugih in v njemu nenaklonjenih okoliščinah. In če na začetku precenjuje vlogo kontrabasista v orke-

stru, kaj kmalu prizna, da je kontrabas zadnji orkestralni instrument, celo za pavkami. Orkester pa je po svoji hierarhični ureditvi odsev človeške družbe. Ne odsev neke določene človeške družbe, pač pa človeške družbe nasploh. In kaj ni tudi človek podoben kontrabasu? Teoretično zmore celotno paleto zvokov, vendar iz njega, podobno kot iz človeka, te lepote ni moč izvelči.

Ta duševno zakomplicirani človeški lik, ki zahteva popolnega igralca, je izredno plastično poustvaril Anton Petje, ki je raztegnil pred gledalca vse tegobe malega človeka, ki mu je bilo usojeno, da igra v orkestru najbolj nehvaležno vlogo. V nekaj nad enourni monodrami je Petje nanizal vsa čustva, hotenja, skrite in manj skrite želje, jih mojstrsko prepletal z zdaj zaletavo navdušenostjo, zdaj z občutkom razočaranja nad svojo usodo.

Monodramo je s prefinjenim okusom in estetsko tankočutnostjo zrežiral Zarko Petan, zelo učinkovito sceno je prispeval Klavdij Palčič.

JOŽKO ŠAVLI

Slovenska znamenja

Vsak narod živi v nekem naravnem okolju, razvija svojo duhovnost in kulturo, in s tem nastanejo tudi njegovi značilni simboli. Nekatere od njih najdemo v upodobitvah, ki jih zasledimo daleč nazaj v predzgodovini, drugi so nam ohranjeni v ljudskih navadah, pripovedkah, kot bojna znamenja in potem politični znaki.

Slovenci smo po bogastvu teh narodnih znakov vseh vrst med prvimi v svetovnem merilu. Ponekod imamo še ohranjena hišna znamenja, katera so zarezovali na domača orodja, npr. na grablje, koso, sekiro, ipd., zato da so vedeli, komu pripadajo. Žal jih doslej naši narodoslovci še niso zbrali. — V narodnih pripovedih imamo simbol mitičnega kralja Matjaža, ki seveda ni ogrski kralj Matija Korvin iz konca 15. stol., če pa se zgodbe o Matjažu nanašajo še na poganske čase (pribl. 8. stol.).

Kar zadeva pa simbole oz. znamenja v ožjem pomenu, moramo upoštevati predvsem naslednje:

Lipa

Gre za predzgodovinsko drevo življenja, ki simbolizira narodovega duha, ali njegovo zdravje, kakor tudi življenjsko odvisnost ljudstva od njegovega sadu. Pri starih Grkih je bila simbol v tem pomenu oljka, pri Arabcih in še pred njimi na Bližnjem vzhodu tudi palma.

Pri Slovencih in na vsem ozemlju nekdanjih Venetov, od Lužice do Alp pa lipa. Pri Slovencih jo najdemo kot lipo na vasi, pod katero so se zbirali vaški veljaki z županom. Slovenske ljudske pesmi jo največkrat omenjajo, lipa se pojavlja kot drevo življenja tudi v zgodbah o kralju Matjažu itd.

Lipa ni drevo »Slovanov«, kakor so svoj čas pisali tudi slovenski listi, zakaj že pri Poljakihi se poleg lipe pojavlja hrast, ki je keltskega izvora. (Enako tudi hrast pri Nemcih).

Panter

Panter v grbu Karantanije, izprisan prvič že 1160. Ohranil se je v grbu Štajerske do danes

Stara Karantanija je imela za svoj bojni znak in kasneje v svojem grbu črnega panterja na bellem ščitu, ki nam je danes v spremenjenih barvah ohranjen v grbu avstrijske Štajerske (beli panter na zelenem ščitu).

Panterjev simbol sega še v obdobje rimskega Norika. Kot prispodobno evangeliju pa ga je že v 2. stol. uporabil znani pisec Fiziolog iz Aleksandrije. Zakaj o panterju je v antiki krožila zgodba, da spi tri dni v votlini (kakor Kristus tri dni v grobu), potem pa vstane, zarjove in spusti na daleč neznansko sladek vonj. Vse živali, ki ta vonj začutijo, se mu ne morejo upirati in grejo za njim. Tako jih panter ujame, ker jim je prijatelj. — Sladek vonj je bil po Fiziologu prispodoba Evangelija, ki se mu nič ne more upirati, in panter s tem prispodoba Kristusa.

V obdobju Karantanije (Keltaška kultura med 8. - 11. stol.) najdemo panterjev znak dokaj pogosto na okrasju, predvsem na brošah in uhanih, kakor tudi v ornamentiki. V grboslovju pa je prvič zabeležen leta 1160 na pečatu Otokarja III., mejnega grofa v Karantanski krajini, le tri leta pozneje pa tudi na pečatu koroškega vojvode.

Klobuk

Slovenski klobuk iz grba Slovenske Krajine (Dolenjske) je nastal 1360. leta in se ohranil tudi po združitvi te krajine s Kranjsko

V srednjem veku je bil klobuk simbol svobode, in za slovenskega (koroškega) kmeta je bilo značilno zlasti to, da pred svojim vojvodom ni snemal klobuka, za kar je imel staro pravico, ki je izvirala od svobodne dežele.

Ker je bil koroški vojvoda »slovenski gospod« in je imel isto pravico od dežele, prav tako ni snemal klobuka pred kraljem, kar je bilo za dvor nekaj nenavadnega, edinstvenega in za druge nezaslišanega. Klobuk je bil znamenje svobodne vojvodine Karantanije.

Zaradi te svoje posebnosti ga srednjeveški vi-ri nazivajo kar »slovenski klobuk« (windischer Hut). In že leta 1297 ga najdemo v pečatu Koroškega vojvode Henrika Goriško-Tirolskega, nad ščitom; od klobuka pa visijo štirje listi lipe.

Ta znameniti klobuk je bil kasneje tudi znak v grbu Slovenske krajine (Dolenjske), ki je zaradi svojega imena dobila za simbol nekaj značilno slovenskega. Ostal je potem kot ena od sestavin v velikem cesarskem grbu, tudi potem, ko se je Slovenska krajina združila z vojvodino Kranjsko.

Nagelj

Nagelj kot slovenski znak, ki je nastal v obdobju romantike v preteklem stoletju

Cvetlični simboli so se uveljavili pravzaprav šele zadnjih sto let, poprej so bili kot narodni znaki redki, z izjemo Japoncev, ki imajo svojo krizantemo kot znak njih cesarstva že dolga stotletja. Zelo stara je tudi »lilija«, znak kraljevine Francije, toda nastala je očitno iz srednjeveške podobe kraljevega žezla, s tremi listi, ki so nekako predstavljali božji izvor oblasti (sv. Trojica).

Pri Slovencih pa se je od srede preteklega stoletja uveljavil kot narodni znak nagelj, ljubezenski simbol, nastal prav v obdobju romantike. Pri slovenskih ljudeh je zaživel v tako močni simboliki: na predmetih vsakdanje rabe, v ljudskih navadah, v pušeljcih, zlasti ob slovesu, ko so fantje odhajali na vojsko — kakor doslej menda še nobeden slovenski znak.

Nemiljave lepote je nagelj kot sestavina v slovenskem ljudskem okrasju, ki je med najlepšimi na vsem svetu, toliko čustvenega ima na sebi. Kot cvet pa so ga najraje upodabljale v svojih delih ženske roke, zlasti na številnih vzorinah, v najbolj pestrih in doživljenjskih oblikah.

Zlatorog

Kozorog upodobljen na situli Vače iz 5. stol. pr. Kr. Že tedaj je bil simbol

Simbol nekega naroda je bila tudi žival, vendarle bolj poredko. Kot simbol prvotne poganske mitologije je danes njena podoba skorajda povsem zabrisana. Živalske podobe v grbih so prav redko tudi ljudski simboli. Največkrat pa se takšen simbol v narodnem grbu niti ne pojavi. Poznomo ga iz vsakdanjih dogodkov. Najbolj značilen primer zato je verjetno zmaj, ki simboli- zira Kitajsko; Britanci imajo za simbol svojega kraljestva leva, ki se nahaja tudi v njihovem grbu. Francozi imajo petelina, čigar naziv je vezan na staro ime Galija. Pri Rusih se pojavlja simbol medveda. Pri Turkih je bil menda puran.

Slovenci smo svojo živalico skoraj že izgubili, da je ni bil zapisal nemški profesor Baumbach kot zgodbo o Zlatorogu (kozorogu). Zgodba je ostala, toda nihče ni raziskoval njenega zgodovinskega pomena. Značilno je, da najdemo podobo kozoroga že pri starih Venetih, upodobljeno zlasti na znamenitih situlah (Vače), na katerih vrsta kozorogov sploh ni smela manjkati.

Sele v novejšem času, ko se je z ljubeznijo do gora razširila tudi znana zgodba o Zlatorogu, je ta spet postal simbol slovenskega gorskega sveta in skorajda istoveten z narodnim simbolom. Le da ga tokrat upodablja bolj kot bele-gamsa z zlatimi rogovi, kar zgodovinsko očitno ni točno.

Seveda smo se tokrat omejili le na zgodovinske znake, slovenskih simbolov je namreč še več, predvsem *Knežji kamen* in *Vojvodski stol*, kot simbola stare slovenske državnosti. Novejši simbol je tudi *Triglav*, in mogoče še kaj. V tem primeru pa gre že za simbole širše zgodovinske vsebine.

Pripravlja se enotni...

● nadaljevanje s 5. strani

zaščitnih predlogov. Najbolj presenetljivo je bilo pri tem stališče socialistične stranke na krajevni in deželni ravni, ki se je tudi zelo odločno distancirala od besedila, ki ga je pripravil njen senator, na dan pa je potegnila izraze, kot so »enakopravnost pravic vseh komponent prebivalstva«, »konsistenca na teritoriju«, »forsiranje«, »instrumentalne polemike«.

TONI BUDIN — 85-LETNIK

■ nadaljevanje s 5. strani

nikih. Pogovarja se tudi v italijanščini, nemščini in angleščini.

Med življenjskimi veselji mu je posebej zrasla k srcu dramska dejavnost. V doživljanju in podajanju svojega junaka, stiku s publiko in drugimi atributi igralske umetnosti je bil poseben mojster. Žal je znana mirenška gledališka skupina že davno tega prenehala z delom, a Tonija občudujemo še naprej, sedaj v samostojnih besednih nastopih, ki ravno tako izžarevajo njegove igralske talent in izjemnost spomina — pa seveda svežino misli in duha. Bogatejši in veselejši smo ob njem...

P. B.

Beri - širi - podpiraj
"NOVI LIST"

Koncertna dejavnost Huberta Berganta

Po daljšem času smo ponovno obiskali slovenskega orgelskega virtuoza, prof. Huberta Berganta z namenom, da pregledamo njegovo koncertno dejavnost v lanskem in letošnjem letu. Mojstrov koncertni koledarček je poln imen slovenskih krajev, čisto seže tudi čez italijansko in avstrijsko mejo, večkrat pa še dlje — v tuja koncertna prizorišča. Kar 76 koncertnih nastopov je prof. Bergant opravil v letu 1986, od tega v ja-

nuarju 5, februarju 3, marcu 2, aprilu 3, maju 7, juniju 10, juliju 6, avgustu 11, septembru 8. oktobru 9, novembru 9, in decembru 3. Lepo število koncertov se je nanizalo že tudi letos in sicer v januarju 4, februarju 5, marcu 7 in sedaj v aprilu že 2.

Lisztov koncert

Zgledna konstanta v umetniškem poslanstvu našega organista je tudi posebna pozornost do spominskih obletnic v glasbenem oz. orgelskem svetu. V njegovih koncertnih sporedih posameznega leta so redno uvrščene tudi skladbe različnih skladateljev, katerih obletnice v tistem letu obhajamo, pomembnejšim glasbenim tvorcem pa mojster posveti kar cel ciklus koncertov. Tako je v evropskem letu glasbe 1985 v dvajsetih koncertih izvedel vse znane orgelske skladbe J.S. Bacha ob 300-letnici skladateljevega rojstva. V lanskem letu pa se je ob stoletnici smrti spominjal Franca Liszta in mu posvetil šest orgelskih recitalov. Pri tem lahko z veliko verjetnostjo zapišemo, da je tako obsejni ciklus Lisztove orgelske glasbe tudi v svetovnih merilih nekaj izjemnega.

Lisztu je mojster Bergant namenil tudi najpomembnejši lanski domači recital, ki ga je izvedel v povsem razprodani veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. V sijajnem koncertnem večeru nam je slavnega madžarskega glasbenika odkril tudi kot velikana orgelske glasbe. Markantni fantaziji in fugi na koral Ad nos, ad salutarem undam kot glavnemu Lisztovemu orgelskemu delu je dodal še vrsto privlačnih skladb, ki so ob njegovi znani tehniki in čudoviti registraciji zaživele v pravi umetniški polnosti.

Lisztove skladbe je Bergant igral tudi pri Sv. Petru v Ljubljani in nadalje na Kapeli (Nova Gorica) — dva koncerta, v Šturjah (Ajdovščina) in Vrtojbi.

Drugi domači recitali

Na domačih tleh je izvedel mojster Bergant v letu 1986 še vrsto drugih koncertov. Največkrat je koncertiral na Primorskem in sicer v Vrtojbi, Sempasu, Idriji, Oseku (ob slovesnosti prenovitve orgel), Vipavi, Mirnu, Sv. gori, Komnu, Braniku in Postojni. Solistične nastope je imel nadalje v Celju, Dolenjskih toplicah, na Bledu (Otok) in v Šmartinu pri Kranju (na obnovljenih Milavčevih orglah). V Cankarjevem domu v Ljubljani je v juniju igral za zdravnike na kongresu. Na obnovljenih orglah v Završju v Istri pa sta nastopila naš mojster in belgijski organist Ferrard na skupnem koncertu.

Omenimo tudi, da je prof. Bergant v avgustu 1986 vodil tečaj za mlade tržaške organiste, ki se je odvijal v Radovljici.

Sofija, Neapelj ...

Najpomembnejši zunanji nastop pa je naš organist v lanskem letu imel v Sofiji (v istoimenski dvorani). Z nastopom v bolgarski prestolnici je še razširil krog držav, ki jih je obiskal v okviru svoje koncertne dejavnosti (doslej Anglija, Avstrija, Francija, Italija, Madžarska, Nizozemska, Romunija, SZ, Španija in ZRN). Letos je kot bo sledilo dodal še NDR. Sicer pa je lani gostoval še v Neaplju, Iglsu pri Innsbrucku ter dvakrat v ZRN: Hoinckhausenu in Zingenu.

Nastopi s sokoncertanti

Kakor že v preteklosti je mojster Bergant tudi v lanskem letu nadaljeval s številnimi nastopi z različnimi sokoncertanti. Največkrat je nastopal s trojico pevcev, sopranistko Zlato Ognjanovič, baritonistom Marcelom Ostaševskim in basistom Dragišo Ognjanovičem. Skupaj so gostovali v Ettendorfu na Koroškem, Radovljici, Ljubljani-Šiška, Vačah, Žireh, Ljubljani-Srce Jezusovo, Trebnjem, Naklu, Dolenjskih toplicah, Štanjelu, Planini, Brezovici, Sevnici, Blokah, Železni Kapli, Nazarjah, Ljubljani-Sentvid, Mirenskem Gradu, Sempasu, Ilirski Bistrici, Slovenskih Konjicah, Begunjah pri Cerknici in Šempetu pri Gorici.

S trobentarjema Arnoldom in Grčarjem je koncertiral v Drežnici, Rogaški Slatini, Kranjski gori, Mariboru, Prevaljah in Kranju, z Grčarjem pa tudi v Šempetru pri Gorici. S Slovenskim oktetom je nastopal v Kranjski gori, Lučah, Rogaški Slatini in Železni kapli.

Več koncertov je mojster Bergant izvedel tudi z violinistom Alfredom Marcosigom. Skupaj sta gostovala v Sempasu, Piranu, Vrtojbi, S. Canzianu (Škocjan) in Eberndorfu na Koroškem, Krminu ter Mostu na Soči.

V Kanalu je Bergant nastopil na Kogojevih dnevih s komornim orkestrom RTV Ljubljana. S flautistom Fedjo Ruplom je gostoval na Bledu (Otok), z baritonistom Samom Vremšakom v Gorici, tenoristom Rajkom Koritnikom v Ajdovščini (kot pianist) in tenoristom Ludvikom Ličarjem v Zaloščah. Z domačim zborom je nastopil v Ločniku (dvakrat) in v Gorici-Sv. Rok.

1987: Dunaj, Vzhodna Nemčija ...

V letošnjem letu je seveda treba na prvo mesto postaviti koncertno turnejo v Vzhodni Nemčiji, ki jo je mojster Bergant opravil v prvi polovici marca. Na turneji je izvedel šest recitalov in sicer v Frankfurtu na Odri, Köthenu (Halle), Geri, Rostocku, Berlinu in Magdeburgu. Odlični instrumenti, veliko zanimanje in druge zanimivosti so dajali gostovanju posebno draž. Vrhunec je seveda pomenil koncert v Berlinu v čudoviti dvorani Schauspielhaus, na mogočnih orglah (postavljnih pred dvema letoma) s 74 registri. Številnemu občinstvu (organizatorji so prodali 1560 vstopnic) se je naš organist predstavil s skladbami mojstrov Buxtehudeja, Zipolija, Waltherja, Bacha, Mendelssohna, Widorja, Šivica, Messiaena, in Alaina. Prepričljivost nastopa je potrdila berlinska kritika, ki je zaznala virtuozno tehniko, tehtno in tudi drzno registracijo ter smiselnost sporeda našega koncertanta.

V februarju je Bergant gostoval na Dunaju in s solističnim koncertom nastopil v cerkvi sv. Leopolda. V istem mesecu je imel recitale v Ajdovščini, na Kapeli (N. Gorica), Šempasu, in na Mirenskem Gradu. V januarju je nastopil v Velenju (s trobentarjema Grčarjem in Arnoldom), Ločniku, Kromberku in Sežani. V marcu je za udeležence gledališkega srečanja Alpe-Jadran igral v Šmartnem v Goriških Brdih na obnovljenih Callidovih orglah. V aprilu pa sta do zaključka tega sestavka sledila še dva recitala: v Vrtojbi in v cerkvi S. Giovanni Lupatolo v predmestju Verone.

P. B.

Fulvio Tomizza v slovenščini

V prostorih Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani so v četrtek, 9. t.m., predstavili slovenski prevod romana Fulvia Tomizze »Mladoporočnica iz ulice Rossetti«. Uvodoma je v imenu Založništva tržaškega tiska spregovoril urednik njegove nove knjižne zbirke Dušan Drolc, za njim pa pisatelj Fulvio Tomizza, ki je izrazil zadovoljstvo, da se je zgodba Stanka Vuka in njegove žene Danice vrnila v izvirno, to je slovensko okolje. Poudaril je dalje, da je bil njegov roman pomembna etapa v odnosih med slovenskim in italijanskim narodom. Izrazil je končno zadovoljstvo, da je njegov trud obrodil sadove, kar je lahko sam ugotavljal v stiku z ljudmi v Trstu, ki so se živo odzivali na to tragično pripoved.

Prevajalka Majda Capuder je dejala, da jo je tragična zgodba Stanka in Danice silno prevzela, ob njej pa hkrati usoda tistih bližnjih, ki so za njimi ostali.

Urednik Miran Košuta je ljubljansko občinstvo seznanil, kako je knjiga odmevala pri italijanski kritiki, ki je Tomizzi priznala vestnost podajanja zgodovinskih dogodkov, opozarjala na elemente kriminalke pri romanu ter poudarjala globoko avtorjevo osebno izpoved.

Kot je znano, je roman Fulvia Tomizze kot prvi prejel lani ustanovljeno mednarodno literarno nagrado Vilenica, ki jo bo odslej vsako leto podeljevalo Društvo slovenskih pisateljev piscem, delujočim v srednjeevropskem prostoru. O letošnji pobudi je spregovoril Veno Taufer, ki je med drugim napovedal vrsto zanimivih prireditvev ob Vilenici 1987. Prireditve bodo potekale od 10. do 12. septembra.

Zadnji je spregovoril urednik Dušan Drolc, ki je predstavil še nekatere pravkar izšle knjige iz omenjene zbirke prevodov ter izvirno domače delo dr. Leva Svetka z naslovom »Pri svojih na svojem«.

ŠPORT

Odbojkarška ekipa MEBLO naredila svojo dolžnost

Pred dvema tednoma se je zaključilo drugo ligaško odbojkarško prvenstvo, v katerem je nastopala tudi slovenska združena ekipa Meblo. Tržaška šesterka se je letošnjega prvenstva udeležila s precejšnjimi ambicijami in neprikrito startala na eno izmed prvih dveh mest, ki bi ji dovolili prestop v A-2 ligo. Upi Mebla pa so kaj kmalu splahneli, saj je že po začetnih porazih postalo jasno, da bo uvrstitev na vrh lestvice težko dosegljiva. Nekako sredi sezone so naše igralke pokazale najboljšo igro in se tudi vključile v boj za napredovanje; nekaj porazov proti neposrednim tekmeccem v zadnjih kolih pa je dokončno pokopalo vse upe prestopa v A ligo. Meblo se je tako moral zadovoljiti s končnim petim mestom na skupnih 12 ekip; zbral pa je 14 zmag, se pravi samo tri manj od drugouvrščenega Mogliana Veneta.

Naša združena ekipa je letos doživela nekaj sprememb, ki pa so jo v celoti nedvomno ojačile. V prvi vrsti gre omeniti prestop k ekipi Betty Nacinovi, ki je v zadnjih letih nastopala za padovanskega prvoligaša. Poleg nje so se v šesterko vključile še nekatere druge mlajše igralke, ki so doslej nastopale za razne slovenske

pa v prvi šesterki in to z vse večjo prisebnostjo in učinkovitostjo.

Napredku igre Mebla, ki ga nihče ne osporava, pa žal ne odgovarja napredek pri končni uvrstitvi na lestvici. To pa nikakor ni odvisno od naše ekipe, pač pa od splošnega italijanskega odbojkarškega sistema, ki je v zadnjih letih doživel izreden vzpon. Če je zato pred desetimi leti predstavljal nastop v ženski B ligi nekaj povprečnega, je sedaj drugoligaško prvenstvo na zelo visoki tehnični ravni in tudi sama organizacija društev je na profesionalni ravni. Še poseben napredek je zabeležila ravno B liga, kot dokazuje dejstvo, da sta novince v ligi igrala podrejeno vlogo in se morala takoj vrniti v C-1 ligo. Meblo pa se je podobno kot lani uvrstil tik pod vrhom razpredelnice. To je dokaz, da je delo pri naši združeni ekipi pravilno načrtovano in tudi uresničeno, ne glede na dejstvo, da se končna uvrstitev bistveno ne izboljšuje. Ne gre zato vreči puške v koruzo, saj so naša dekleta še mlada in perspektivna, poleg tega pa je tudi naraščaj slovenske zamejske odbojke obetajoč. Meblo mora pridobiti še nekaj samozvesti in psihičnega ravnotežja ter stabilnosti; kot znano pa si to lahko nabere samo z igranjem. Ne gre zato iskati rešitve zunaj našega ambience, kajti če bi se po eni strani takoj dvignila tehnična raven Mebla, bi po drugi izgubila ekipa tisto posebnost, ki jo razlikuje od ostalih in verjetno tudi tisto uigranost in homogenost med igralkami.

Naj ob koncu še omenimo lep uspeh goriške slovenske združene ekipe Agorest, ki je letos napredovala iz D lige v C-2 ligo. Ekipa je lani sestavila dolgoročni načrt, ki jo bo s takim igralškim potencialom in organizacijo lahko popeljal precej visoko. To je ponoven dokaz, da tudi mi sami lahko dosežemo visoko kvaliteto; seveda pa ne sme biti meddruštvene tekmovalnosti, ampak mora prevladovati sodelovanje in združitev v naših vrstah — ne samo na najvišji ravni, ampak že na mladinski.

—O—

PRISPEVEK Ssk

NA ZASEDANJU ALPE-JADRAN

■ nadaljevanje s 3. strani

ročilih o manjšinah morajo zastopniki manjšin dejavno sodelovati. In še to: Evropski svet in Evropski parlament pripravljata uradne, slovesne dokumente o pravicah manjšin. Tudi skupnost Alpe-Jadran naj bi pripravila svojo listino o tem vprašanju.

NEODGOVOREN BEG

PRED RESNIČNIMI PROBLEMI

■ nadaljevanje z 2. strani

stu, Gorici ali Vidmu Kaj si je mogoče misliti o državi, ki ne spoštuje lastnih ustavnih določil in mednarodnih obvez? In kaj si je mogoče pričakovati od skupnosti, ki se čuti nenehno izigrano? Prej ali slej bo nastopil čas obračunov.

ČESTITAMO!

Na filozofski fakulteti tržaške univerze je z odliko diplomiral Maja Lapornik. Za življenjski uspeh ji čestitajo prijatelji in znanci. Čestitkam se pridružuje Novi list.

Odbojka na Goriškem

Mlad človek se navadno rad ukvarja s športom, ker mu ta nudi veliko zabave in priložnosti za telesno vajo. Nekateri jemljejo šport zelo resno, ker mogoče vidijo v njem svoj poklic, drugim pa ostaja športna dejavnost le zabava. Seveda zahteva poklicni odnos do športa veliko truda, organizacijskih sposobnosti in tudi denarja. Italijani so v tem smislu dobro organizirani, saj razpolagajo s številnimi sponzorji in podporniki. To jim zagotavlja uspešnost. Dovolj je, da pomislimo na nogomet, na košarko, odbojko itd.

Tudi Slovenci v zamejstvu smo lahko ponosni na naše športne ustanove, ki nam leto za leto prinašajo razveseljive rezultate. Ti pričajo, da se v marsikateri športni panogi enakovredno borimo s člani večinskih ekip.

Na Goriškem smo v moški in ženski odbojki celo na boljšem kot italijanske goriške ekipe. Društvi Olimpia in O.K. Val imata moški ekipi

V petek, 24. aprila, bo ob 20. uri v župnijski dvorani v Romjanu **večer posvečen Reziji**. Prikazana bosta dva videofilma in prisoten bo prof. Pavle Merku. Večer organizira ženski pevski zbor iz Laškega.

v C2 ligi oziroma v državni ligi C1. Ženska ekipa Agorest je letos zabeležila lep uspeh, saj je napredovala v C2 ligo. Omeniti moram še sovojenjsko športno društvo Soča, ki je bila letos zastopana z moško ekipo v D ligi. Vsa omenjena društva so zastopana še v drugih prvenstvih, kot so 1. divizija, Under 16 in 18, mini volley itd. Tudi v teh so letos ta društva beležila izredno dobre rezultate. Iz celotnega pregleda je razvidno, kako slovenska odbojka na Goriškem doživlja uspehe, kar je sad dolgoletnega vztrajnega dela, dobre organizacije in resnega treniranja. Velik napredek je bilo dejstvo, da se je Kmečka banka odločila za sponzorizacijo moških ekip Vala in Olympie. Vse letošnje tekme in treningi teh dveh ekip so potekali v štandreški telovadnici, tako da je bila vse popoldneve zasedena. Ob tej priložnosti bi omenil, da raste blizu Katoliškega doma v Gorici nova telovadnica, ki bo služila mladim silam. Čeprav so se dela zavlekla, je upati, da bomo letos jeseni v njej že trenirali in igrali.

Z mladimi odbojkarji smo večkrat razpravljali, kakšen potencial bi bili na Goriškem, ko bi se nekatere ekipe združile. Na žalost pa večkrat pred odbojko prevladajo drugi interesi. Dandanes se predvsem med mladimi prebujata čut skupnosti, združevanja, skupnega dela. V Trstu so na tem polju boljši, in rezultati so vidni. (Jadran, Meblo). V Gorici bi morala obstajati samo ena odbojkarška ekipa, z eno organizacijo in enim sponzorjem, pa bi bili uspehi gotovi. Žal pa se naše želje velikokrat izgubijo pred košem ideologij, tradicij, ki jih seveda ne smemo izgubiti, izrabljene pa so v druge, politične, društvene namene. Osebnostno hočemo le odbojko. Ne smemo pa postati igrače drugih sil, ker bi si tako le rušili lastne osebnosti.

Star slovenski pregovor pravi: »Dokler hruška ne pade na tla, ne segnijo, a takrat je prepozno.« Tega si ne želimo. Na nas sloni odgovornost bodoče slovenske odbojke na Goriškem in mogoče še kaj drugega ...

Matjaž Terčič

—O—

Aleksij Križman je novi podžupan v repentaborski občini. Dosedanji podžupan, gospa Sonja Baiss je odstopila iz osebnih razlogov.

OBČNI ZBOR HRANILNICE IN POSOJILNICE NA OPČINAH

Člani Hranilnice in posojilnice na Opčinah so vljudno vabljeni na redni občni zbor, ki bo v prvem sklicanju dne 24. t. m. ob 11. uri in v drugem sklicanju v soboto, 25. t. m., ob 9. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

Dnevni red: 1. poročilo upravnega sveta in nadzornega odbora; 2. razprava o poslovnem obračunu 1986 in o poročilih, glasovanje za odobritev poslovnega obračuna, poročil in predloga o delitvi dobička; 3. določila zneska, ki ga morajo doplačati novi člani ob sprejemu v zadrugo; 4. določitev najvišjega zneska posojila, ki se sme podeliti posameznim proslcem; 5. višanje Osrednjega jamstvenega sklada in sprememba pravilnika le-tega; 6. volitve treh upraviteljev in celotnega nadzornega odbora; 7. določitev sejin in honorarjev; 8. slučajnosti.

Ce se kdo ne more udeležiti občnega zbora, prosimo, da pooblasti drugega člana.

Vsakdo mora ob vstopu v dvorano obvezno izročiti vabilo.

Upravni svet

ekipe v nižjih ligah. Po dolgih letih pa je združena ekipa letos nastopala prvič popolnoma s svojimi močmi, se pravi brez doprinosov jugoslovanske odbojkarice. Po našem mnenju je bila ta odločitev pravilna, tudi glede na dejstvo, da se kakovost igre Mebla ni zmanjšala. Verjetno največjo ojačitev pa predstavlja napredek igralke, ki že nekaj let igrajo pri Meblu. V prvi vrsti mislimo tu na mlado Žerjalovo in na nov steber ekipe Eleno Maver. Ne gre pa prezreti napredka Garbinijeve, ki je v drugem delu prvenstva (po poškodbi Kraljeve) dobila možnost, da nasto-

KAKO GOJIMO KAMELIJE

Največ goje kamelije Američani, Angleži, Belgijci in Holandci. Poznamo rastline z enojnimi in vrstnatimi cvetovi. Barve so rožnate, bele, rumene, rdeče, roza, odtenki rdeče, rožnate z belimi prižami, rdeče z belimi prižami in druge. Pri nas poznamo le roza in rožnate z belimi prižami, rdeče pa so že redke.

Izberimo lepo raščeno, ki ima veliko cvetnih popkov, da nam bo čim dalj cvetela. Ne kupujmo rastlin z odprtimi cvetovi. Če kupujemo rastlino za darilo, izberemo takšno, ki ravno odpira popek.

Doma postavimo rastlino na svetel prostor, kjer bo ostala, ker se kamelije ne smejo premikati in seliti iz enega prostora v drugega, kajti lahko se zgodi, da odvrže vse popke in tudi liste. Zato jo kupimo raje v vrtnariji kot v cvetličarni, kjer je izpostavljena neenakomernim temperaturam ter premikanju in obračanju.

Postavimo jo na svetlo mesto, kjer naj bo zmerna temperatura od 10 do 12 stopinj. Pri tej temperaturi ostanejo cvetovi dolgo lepi, popki pa se počasi in lepo odpirajo. Pri višji temperaturi bo rastlina hitreje odcvetela. Zalivamo jo po potrebi in vedno le s postano vodo ali deževnico.

V podstavku voda ne sme stati, ker rastlini zgnijejo korenine. Zato pa poskrbimo za večjo zračno vlago, da damo v bližino posodo z vodo, ki bo vlažila zrak.

Po cvetenju jo še vedno zalivamo in redno oskrbujemo. Spomladi jo presadimo v rahlo prst, in sicer mešanico iz vresnice, iglavke, listnavke, šote in peska. Dodamo še malo ilovke in zdrobljenega oglja, ki preprečuje gnitje korenin.

Ko se podnebje ogreje in ni več nevarnosti pozebe, rastlino spomladi prenesemo na vrt in jo kar z lončkom vred vkopljemo do roba v zemljo. Tako ne bo trpela suše, posebno če bo pod drevesom ali grmom. Rahla senca ji najbolj prija. V hudi vročini pa jo pogosto orosimo z deževnico, nikakor pa ne z vodo iz vodovoda in pazimo, da se nam v poletni vročini ne posuši. Rast in nastanek cvetja lahko pospešimo, če jo zalivamo s hranilnimi zalivki. V ta namen uporabljamo ista gnojila kot za rododendrone in azaleje.

Kamelije rade napadajo listne uši, pogosto pa tudi tripsi. Oboje zadržujemo z rednim škropljenjem, če pa se na listih pojavijo rjavi madeži, je rastlino napadla glivična bolezen, ki jo preženemo s škropljenjem s fungicidi.

Kamelije razmnožujemo s cepljenjem in potaknjenci. Cepijo jih pozimi, preden začno podlage odganjati. Enostavnejše je množenje s potaknjenci, za katere vzamemo lepo razvite vrhove s tremi listi. Ukoreninjenje traja 8 do 10 tednov. Potaknjence sadimo v šotne lončke, v mešanico šote in peska kar skupno pozneje vložimo v lončke. Pri ukoreninjevanju je zelo po-

membna temperatura, vlaga, zračnost in svetloba. Če se ukoreninijo, nam ne bo rastlina že prvo leto cvetela. Nadaljnja vzgoja do cvetenja traja vsaj dve leti. Rastlina, ki smo jo spomladi presadili in jo imeli na vrtu čez poletje, naredi že cvetni nastavek za zimsko cvetenje. Še pred slano jo prenesemo v zimski prostor. Če želimo, da bo prej zacvetela, jo damo v toplejši prostor do 18° C., potrebuje pa veliko zračne vlage, zato jo rosimo. Mlade rastline presajamo vsako leto, starejše pa vsako drugo ali tretje. Dognujemo jih pred in po cvetenju. V krajih ob morju ostanejo kamelije na prostem tudi pozimi. Zaradi podnebnih pogojev cvete v pravih grmih. Kamelija v Opatiji cvete ali aprila ali maja in je čudovita.

Z. T.

Jack London KRALJ ALKOHOL

15

Nikdar mi ni bilo žal tistih mesecev divjega življenja, ki sem jih bil preživel v družbi z Nelsonom. Ta človek je v resnici znal jadrati, čeprav je pripravil v strah vsakega, ki se je vozil z njim. Tako krmari, da je komaj komaj utekel pogubi, je bilo njegovo veselje. In njegov ponos je bil, da je storil nekaj, kar si noben drugi niti poskusiti ni upal. Njegova blazna strast je bila, da ni nikdar zvil jader, in ves čas, kar sem ga prebil pri njem, ni na »Reindeer« nikdar zvil jader, najsi je bil veter rahel ali močan. Barka pa tudi nikdar ni bila suha. Uporabljala sva jo odprto in vozila z njo odprto zmeraj in vsekdar. In zapustila sva oaklandsko obalo in krenila dalje ven za pustolovščinami.

In ves ta prekrasni del mojega življenja mi je omogočil kralj Alkohol. Tole pa je moja pritožba zoper kralja Alkohola. Žejalo me je po divjem pustolovskem življenju in edina pot zame, da ga dosežem, je bila pot po posredovanju kralja Alkohola. To je bil način možakov, ki so živeli tako življenje. Ako sem hotel tudi jaz živeti tako življenje, sem ga moral živeti na način, kakor so ga oni živeli. S pitjem sem si pridobil tovarštvo in družabništvo Nelsona. Da bi bil pil samo pivo, ki je on

dal zanj, ali bi se bil sploh branil piti, bi me ne bil nikdar izbral za družabnika. Hotel je dobiti družabnika, ki bi opravičil njegova pričakovanja glede družabne kakor tudi glede delovne plati življenja.

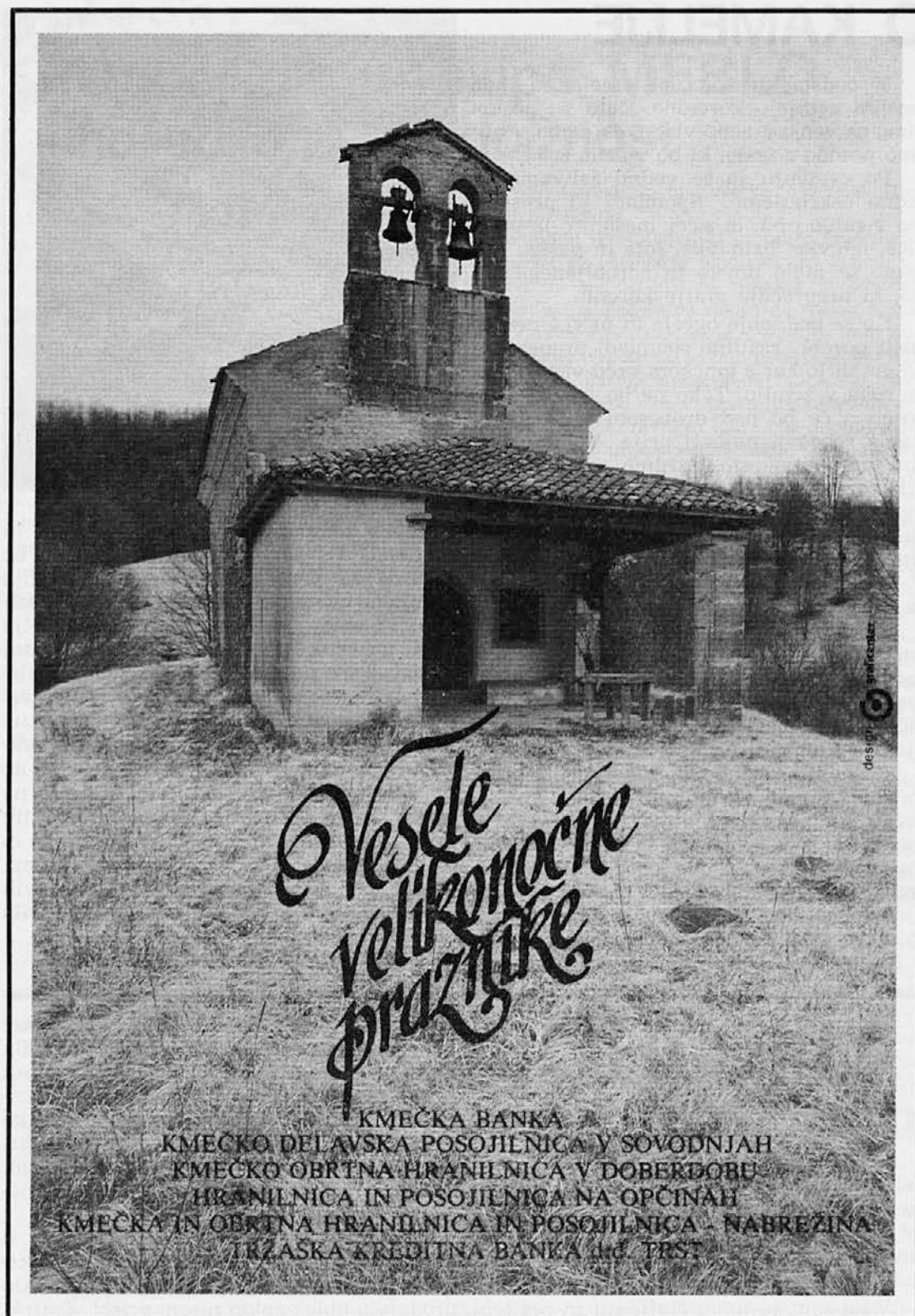
Vdal sem se temu življenju in pri tem sem prišel do napačnega nazora, da je bila skrivnost kralja Alkohola v tem, da sem se vdajal blaznim pijanostim, ki so postajale od stopnje do stopnje vedno hujše in ki jih je samo železna narava mogla prenesti do končne otopelosti in živinske nezavesti. Okus mi ni prijal; zavoljo tega sem pil samo zato, da bi se opijanal, da bi se brezupno, do nemoči opijanal. In jaz, ki sem prejšnje čase štedil in grabil, barantal kakor Shylock in sem spravljal kitajskega mornarja v jok; jaz, ki sem bil ves osupel, ko je French Frank na en pot izdal osemdeset centov za žganje osmim možakom, jaz sem se sedaj razbrzdal in bolj nezmerno preziral denar kot katerikoli izmed njih.

Spominjam se, da sem bil šel neko noč z Nelsonom na suho. V žepu sem bil imel sto in osemdeset dolarjev. Moj namen je bil, da si najprej kupim obleke, potem pa nekoliko pijače. Obleko sem potreboval. Vse, kar sem imel, sem nosil na sebi, in to

je bilo: par pomorskih škornjev, ki so prav tako hitro izpuščali vodo, kakor je tekla noter, vrhnje delovne hlače za petdeset centov, bombažasto srajco za štirideset centov in krmarski klobuk. Pravega klobuka nisem imel, zato sem moral nositi tak krmarski klobuk, in bralec je gotovo opazil, da nisem naštel ne spodnjega perila ne nogavic. Tega sploh nisem imel.

Da bi dospela do prodajaln, kjer bi si kupil obleke, sva morala mimo ducata krčem. Tako sem si najprej kupil pijače. Do prodajaln oblek sploh nisem prišel. Zjutraj sem se suh, zastrupljen, a zadovoljen vrnil na krov, in razvila sva jadro. Imel sem samo tisto obleko, v kateri sem bil šel na suho, in od sto in osemdesetih dolarjev mi ni ostal niti en cent. Ljudem, ki niso nikdar kaj takega doživeli, bi se v resnici videlo nemogoče, da more mlad fant v dvanajstih urah potrošiti vseh sto in osemdeset dolarjev za pijačo. Jaz vem drugače.

In prav nič se nisem kesal. Bil sem ponosen. Pokazal sem jim, da sem znal razsipati denar kot najboljši med njimi. Med močnimi možaki sem se izkazal močnega. Ohranil sem si kakor že večkrat pravico do naslova »knez«. Moje vedenje se more deloma tudi smatrati za reakcijo bornosti moje otroške dobe in prekomernega dela v mladih letih. Morebiti je moja nerazvita misel bila: boljše je biti knez med pijanimi pretepači, kot garati ob stroju dvanajst ur na dan po deset centov na uro. Pri garanju ob stroju ni bilo sijajnih užitkov. Ako pa to, da sem pognal sto in osemdeset

RADIO TRST A

■ **NEDELJA**, 19. aprila, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Pomlad hoče biti Velika noč« (Bruna Pertot); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Nediški zvon; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila; 14.45 Športni in glasbeni popoldan; 16.30 Športne novice: kometarji, kronika s svetovnih in domačih športnih priporočil; 18.00 Zadnji del popoldanskega programa: prenosi z naših prireditev; 19.00 Radijski dnevnik.

■ **PONEDELJEK**, 20. aprila, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Velikonočne pesmi, vmes: Koledarček; 9.00 Spomin na Mirka Rijavca; 10.15 Mladinski oder: »Pirhi za mamo«, radijska igra (Lučka Susič); 10.35 Johann Sebastian Bach: Velikonočni oratorij za soliste, zbor in orkester; 11.30 Poljudno čtivo - Liki iz naše preteklosti: Peter Bonomo; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Deželni zbor na reviji Primorska poje; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: Janez Bitenc: Srečanje z novo pesmico; 16.00 Osebnost; 17.00 Mi in glasba; 18.00 Kmetijski tednik; 19.00 Radijski dnevnik.

■ **TOREK**, 21. aprila, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Poljudno čtivo - Prehrana in zdravje; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Povejmo v živo!; 15.00 Mladi mladim; 16.00 V znamenju Rdečega križa; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Pianistka Neva Merlak v našem studiu; 18.00 Boris Pangerc: »Pesmi jutra, dopoldneva, mraka in noči«; večer umetniške besede; 19.00 Radijski dnevnik.

■ **SREDA**, 22. aprila, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 O razvoju filma v Sloveniji - Opoldanska rubrika; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Deželni zbori na reviji Primorska poje; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Gospodarska problematika; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni in družbeni odmevi; 19.00 Radijski dnevnik.

■ **ČETRTEK**, 23. aprila, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Od Milj do Devina; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Naš jezik - Film, kultura, realnost; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroci in šola; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Revija Primorska poje; 18.00 Četrtekova srečanja: Zgodbe vandrovcov, crju-naša in narodnega revolucionarja Lipeta Kosca; 19.00 Radijski dnevnik.

■ **PETEK**, 24. aprila, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Na goriškem valu; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Hiša in vrt - Od Mont Blanca do free climba; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Naš jezik; 14.20 Ne prezrimo!; 15.00 V svetu filma; 16.00 Osebnost; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Revija Primorska poje; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ **SOBOTA**, 25. aprila, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.20 Koledarček; 8.25 Glasbeni mozaik; 9.00 Odmevi iz dogodkov preteklih dni; 10.15 Mladinski oder: »Lučka v ogledalu«, radijska igra (Andreja Gjud); 10.40 Koncert v Cankarjevem domu v Ljubljani; 11.35 Beleška - »Čej so tiste stazice« - oddaja iz Kanalske doline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Naš lepi okrogli svet«; 14.30 Klepet ob glasbi; 16.00 Kaj je drugačnega v telesni kulturi; 17.00 »Spomin na osvoboditev«. Tržaški partizanski pevski zbor; 18.00 Adrijan Rustja: »Zdravljenja«; 19.00 Radijski dnevnik.

dolarjev v dvanajstih urah, ni sijajno, bi rad vedel, kaj je!

Preskočiti moram mnogo podrobnosti svojega pajdašenja s kraljem Alkoholom in omeniti hočem samo dogodke, ki osvetlujejo ravnanje kralja Alkohola. Tri stvari so bile, ki so mi omogočale nadaljevati to močno popivanje: sijajna narava, daleč boljša od povprečne; drugič, zdravo življenje na prostem zraku in na morju, in tretjič, dejstvo, da nisem pil redno. Kadar smo bili na morju, nismo nikdar vozili nobene pijače s seboj.

Svet se mi je odpiral. Poznal sem že več sto milj vodnih potov, mest in ribiških vasic ob obali. Začul sem šepet, da bi šel dalje. Svojega sveta še nisem našel. Za tem, kolikor sem ga poznal, ga je bilo vse več. Toda za Nelsona je bilo celo toliko sveta preveč. Hrepenel je po svoji ljubljeni oaklandski obali in ko se je odločil,

da se vrne tja, sva se ločila v vsem prijateljstvu.

Sedaj sem si izbral staro mesto Benicia ob prelivu Carquinez za svoj glavni stan. V kopici ribiških pokritih čolnov, zasidranih ob obali, je bivala meni podobna prijazna družba pivcev in klatežev in tem sem se pridružil. Ostajal sem dlje časa na suhem, se motil z lovom na losose in delal kot namestni ribarski stražnik pohode po zalivu in po rekah, pil vedno več in se učil popivanja vedno bolje. Kosal sem se laliko v pijači z vsakim, in sem pogosto pil več kot mi je prijalo, da bi pokazal silo svoje močnatosti. Ko so neko jutro izmotali moje nezavestno telo iz mrež, visečih na drogovi za sušenje, med katere sem se v minuli noči neumno, slepo zlezel, in ko je vsa obala govorila o tem, se hahljala in smejala in zopet pila, sem bil v resnici ponosen. To je bilo junaštvo. (Dalje)

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151